

ThaiQM ANNUAL REPORT 2022

สรุปผลการดำเนินงาน

“การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

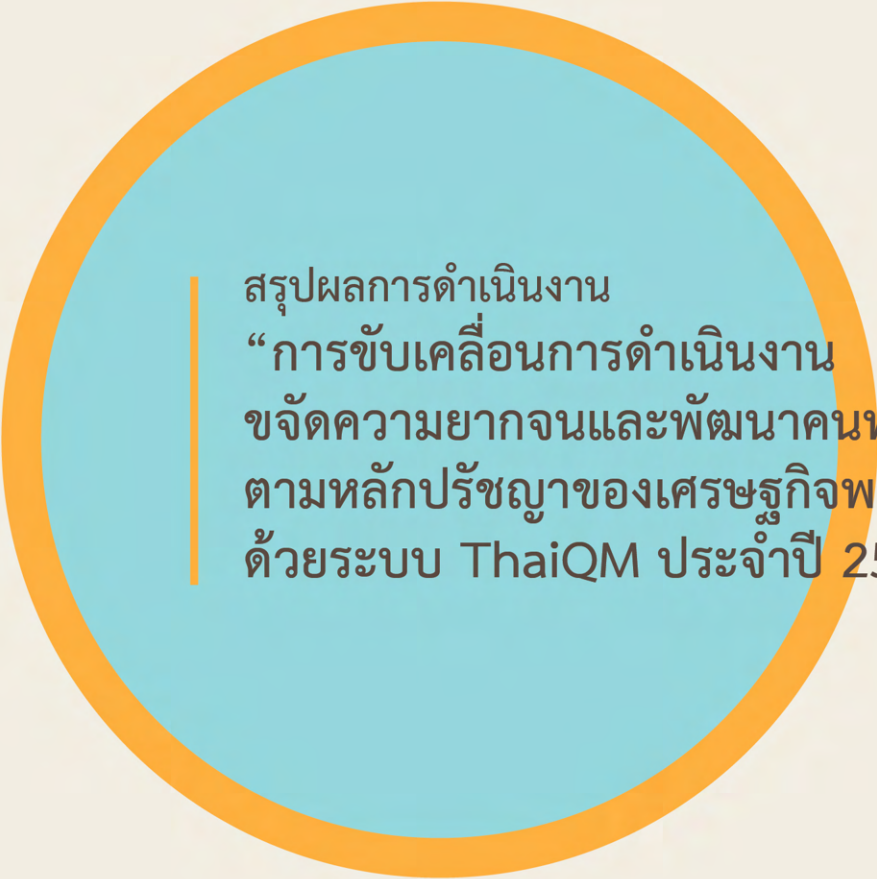
ขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน

ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ด้วยระบบ ThaiQM ประจำปี 2565”

สรุปผลการดำเนินงาน

“การขับเคลื่อนการดำเนินงาน
ขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้วยระบบ ThaiQM ประจำปี 2565”

คำนำ

INTRODUCTION

ประเทศไทยมียุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนในระดับต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกัน นำพาประเทศให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศในทุกมิติวิสัยทัศน์ดังกล่าว จึงต้องให้ความสำคัญกับการขจัดความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประชาชนในประเทศ ประกอบกับ “การขจัดความยากจน” นั้นเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินมาตรการการขจัดความยากจนอย่างต่อเนื่อง

รัฐบาลนำโดยนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 347/2563 เรื่อง “จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ (ศจพ.)” ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2563 เพื่อเป็นกลไกการดำเนินการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform : TPMAP) เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับพื้นที่ ซึ่งมีกลไกในระดับพื้นที่ ได้แก่ 1) ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด หรือ (ศจพ.จ.) 2) ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอ หรือ (ศจพ.อ.) มีเป้าหมายคือการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าแต่ละครัวเรือน โดยให้ทุกจังหวัดใช้ข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map and Analytics Platform) หรือ TPMAP เป็นฐานข้อมูลในการขับเคลื่อน และสำรวจผู้ได้รับความเดือดร้อนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายให้ครบถ้วน โดยปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนไม่ได้จำกัดเพียงแค่มิติด้านรายได้เท่านั้น แต่ครอบคลุมความเดือดร้อนทุกมิติ อาทิ ที่อยู่อาศัย ไม่มีทะเบียนบ้าน ปัญหาเสพติด เงินกู้ยืมกระด้าง การไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีแนวทางการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการสืบสานศาสตร์ของพระราชาเพื่อการปฏิรูปประเทศ และการนำหลักการ กลไก 3 5 7 มาใช้ อันได้แก่พื้นที่ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชุมชน/หมู่บ้าน ระดับจังหวัด และระดับประเทศ 5 กลไก ได้แก่ การประสานงานภาคีเครือข่าย การบูรณาการแผนงานและยุทธศาสตร์ การติดตามหนุนเสริมและประเมินผล การจัดการความรู้ และการสื่อสารสังคม 7 ภาคีเครือข่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน มาร่วมกันขับเคลื่อนประเทศ

INTRODUCTION

แต่อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่สำรวจผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน กระทรวงมหาดไทยพบว่ายังมีผู้ที่ประสบปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนด้านอื่น ๆ ตลอดจนขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในอีกหลายด้านเป็นจำนวนมาก กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครองได้พัฒนาระบบ ThaiQM (Thai Quarantine Monitor) เพื่อเป็นเครื่องมือให้บุคลากรในพื้นที่ โดยจำแนกเป็นปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน 7 มิติ ประกอบด้วย 1) ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย 2) ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านรายได้และอาชีพ 5) ด้านความปลอดภัย 6) ด้านกลุ่มเปราะบาง และ 7) ความเดือดร้อนอื่นที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินงานภายใต้การกำกับดูแลของนายอำเภอ ซึ่งเป็นการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่ไม่ได้จำกัดเพียงแค่มิติด้านรายได้เท่านั้นแต่ครอบคลุม “ความเดือดร้อนทุกเรื่อง” เช่นบ้านที่อยู่อาศัยไม่มีทะเบียนบ้าน ปัญหาเสพติด เงินกู้ยืมระบบ การไม่ได้รับความเป็นธรรม ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน หรือไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอในฐานะนายกรัชมุนตรีในพื้นที่ต้องเป็นแม่ทัพในการขับเคลื่อนการดำเนินการศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้บรรลุเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่เดือดร้อน

จากรายงานการสำรวจและการดำเนินงานขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM โดยกระทรวงมหาดไทยได้สำรวจครัวเรือนจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ในปี 2565 พบว่ามีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 24,634,827 ครัวเรือน โดยพบครัวเรือนที่มีการอยู่อาศัยจริงจำนวน 14,562,655 ครัวเรือน โดยการสำรวจครัวเรือนที่มีการอยู่อาศัยจริงพบว่ามีครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งสิ้น 3,810,466 ครัวเรือน

ในปี พ.ศ. 2565 กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครองได้เป็นหนึ่งในกลไกที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว โดยสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ทั้งสิ้น 2,766,133 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.59 และกรมการปกครองได้รวบรวมและสรุปผลการดำเนินงาน “การขับเคลื่อนการดำเนินงานขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM ประจำปี 2565 ในภาพรวมทั่วประเทศ” เพื่อเป็นข้อมูลให้ส่วนราชการและภาคีเครือข่าย ใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (Change for Good) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

กระทรวงมหาดไทย
ธันวาคม 2565

สารบัญ

CONTENTS

14

Executive Summary

22

บทที่ 1
ที่มาและความสำคัญของการดำเนินงานฯ
ด้วยระบบ ThaiQM

30

บทที่ 2
ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน
ด้วยระบบ ThaiQM

สารบัญ

CONTENTS

36	บทที่ 3 สรุปผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาคความยากจน ด้วยระบบ ThaiQM ปี 2565
68	บทที่ 4 ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข
78	บทที่ 5 Best Practice แนวทางผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
110	ภาคผนวก

“... การเป็นผู้นำนั้น
ต้องให้รองเท้าขาดก่อนกางเกง คือ
ต้องออกตรวจตราจนรองเท้าขาด
ไม่ใช่นั่งเก้าอี้จนกางเกงขาด
เพราะหลักโบราณก็มีอยู่ว่า
จงคิด จงสั่ง จงตรวจ ...”

ทง ๒๖ ราชพฤกษ์

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

คำปรารภของ นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ ปลัดกระทรวงมหาดไทย การขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM

ประเทศไทยกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเป็นกรอบในการจัดทำแผนในระดับต่าง ๆ ที่จะนำพาประเทศให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศ ตลอดจนพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีภาครัฐที่เป็นภาครัฐของประชาชนและประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง

กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาความยากจนผ่านกลไก ศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามนโยบายของรัฐบาล โดยมีเป้าหมายเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้าครัวเรือน โดยใช้ข้อมูลจากระบบบริหารจัดการข้อมูลพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP : Thai People Map and Analytics Platform) จากสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และได้มอบหมายให้กรมการปกครองพัฒนาระบบ ThaiQM (Thai Quarantine Monitor) ซึ่งเดิมเป็นระบบสารสนเทศบริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยระบบนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อใช้สำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการแก้ไขปัญหาความยากจน

ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอมีบทบาทในฐานะเป็นผู้นำนโยบายของรัฐบาลในการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับภาคีเครือข่ายทั้ง 7 ภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคศาสนา ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อมวลชน เพื่อร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ผ่านการรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชน นำไปสู่กระบวนการการแก้ไขปัญหาของประชาชนของภาครัฐ เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกมิติ ด้วยความมุ่งมั่น ความตั้งใจในการปฏิบัติงานด้วยแรงปรารถนา (Passion) ที่ต้องการสร้างความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี (Change for good) และสร้างสิ่งดีๆ ให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs)

หนังสือสรุปผลการดำเนินงาน “การขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM ประจำปี 2565” เป็นการรวบรวมปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในทุกด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย 2) ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านรายได้และอาชีพ 5) ด้านความปลอดภัย 6) ด้านกลุ่มเปราะบาง 7) ด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ซึ่งปัญหาทั้ง 7 ด้าน ของระบบ ThaiQM นั้นได้ครอบคลุมถึงเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs)

กระทรวงมหาดไทย จึงขอมอบหนังสือสรุปผลการดำเนินงานดังกล่าว ให้แก่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ตลอดจนชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นคู่มือแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจนในทุกพื้นที่ เพื่อให้การแก้ปัญหาเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นที่การสร้างภาคีเครือข่ายจิตอาสาในพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือและบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้ประชาชน ผ่านทีมงานของนายอำเภอผู้ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นนายกรัฐมนตรีของอำเภอ ตามโครงการอำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน (Change Agents for Strategic Transformation Program : CAST) อันจะส่งผลให้ประเทศชาติเกิดความผาสุก และทำให้ประชาชนชาวไทยมีความสุขอย่างยั่งยืน

EXECUTIVE SUMMARY

บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยได้มียุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนในระดับต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและบูรณาการกันนำพาประเทศไทยให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดให้ **“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศเพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในหลายมิติ อาทิ พัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง มีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลังภายในปีพ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030) ซึ่งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ประกอบไปด้วย 17 เป้าหมาย ซึ่งมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการขจัดความยากจนซึ่งเป็นเป้าหมายที่หนึ่งภายใต้หลักการขจัดความยากจนทุกรูปแบบในทุกพื้นที่ เป็นการวางเป้าหมายเพื่อลดความยากจนในมิติต่าง ๆ ครอบคลุมคนทุกเพศทุกวัย

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของประชาชนในทุกมิติ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทุกช่วงวัย โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้มีบัญชาให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) เพื่อเป็นกลไกเชิงนโยบายในการดำเนินการแก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ และการพัฒนาคนทุกช่วงวัย โดยใช้ข้อมูลจากระบบการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (Thai People Map Analytics Platform : TPMAP) ซึ่งเป็นข้อมูลในลักษณะ Big Data ของภาครัฐที่สามารถระบุกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาทั้งในมิติการศึกษา สุขภาพ ความเป็นอยู่ การเข้าถึงบริการของรัฐ และมีติรายได้ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและพัฒนาทุกช่วงวัยได้อย่างตรงจุด อย่างไรก็ตามจากการลงพื้นที่สำรวจผู้ได้รับความเดือดร้อน พบว่ายังมีผู้ที่ประสบปัญหาความยากจนและความเดือดร้อนด้านอื่น ๆ ตลอดจนขาดโอกาสที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลาย ๆ ด้าน อีกเป็นจำนวนมาก กระทรวงมหาดไทย จึงได้นำระบบ Thai Quarantine Monitor (ThaiQM) มาใช้ในการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มเติมจากระบบ TPMAP โดยกำหนดให้มีการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนแบบ “เคาะประตูบ้านทุกหลังคาเรือน” เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาความเดือดร้อนที่แท้จริงของประชาชนเป็นรายครัวเรือน และสำรวจครอบคลุมทุกมิติปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยกำหนดให้นายอำเภอซึ่งเปรียบเสมือนนายกรัฐมนตรีของอำเภอ เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการเป็นแกนกลางในการบูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่ายทั้ง 7 ภาคี ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ภาคผู้นำศาสนา ภาควิชาการ และภาคสื่อมวลชน

จากการลงพื้นที่สำรวจเป็นรายครัวเรือน เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเสนอแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การขยายผลในพื้นที่ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2565 จนถึงเดือนธันวาคม 2565 พบว่า

โดยมีแนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การขยายผลในพื้นที่ดังนี้

1

บ้าน/ที่อยู่อาศัย

มีการบูรณาการหน่วยงานทั้งหน่วยงานที่เป็นภารกิจโดยตรงและบทบาทในการสนับสนุน โดยอาจขอรับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์จากภาคเอกชนในพื้นที่ และดำเนินการก่อสร้างหรือซ่อมแซมโดยขอความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐที่มีแรงงาน เช่น ทหาร กองอาสารักษาดินแดน หรือจิตอาสา ร่วมดำเนินการ รวมถึงเพิ่มมิติความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนและส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวเพื่อใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์ สามารถลดรายจ่าย ทั้งค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล รวมถึงการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ระหว่างเพื่อนบ้าน

2

น้ำดื่ม/น้ำใช้

บูรณาการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันโดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ ทำให้การวางแผน การวางโครงการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำนั้นต้องเป็นไปอย่างรอบคอบ และใช้เทคนิคให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เช่น การวางระบบชลประทานในพื้นที่การเกษตร การวางระบบประปาในพื้นที่ชุมชน การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล การสร้างเขื่อนเก็บน้ำหรือการสร้างระบบประปาภูเขา เป็นต้น โดยให้การประสานครหลวง การประสานส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดหาหรือพัฒนาระบบประปาน้ำดื่ม หรือภาชนะสำหรับกักเก็บน้ำ เพื่อให้มีน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคเพียงพอตลอดปี

3

ด้านการศึกษา

หน่วยงานในระดับกระทรวงมหาดไทยควรแบ่งปัญหาด้านการศึกษา ออกเป็นด้าน ๆ โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้อง สถาบันการศึกษา หรือภาคเอกชน ควรร่วมจัดทำโครงการ เช่น “ลมหายใจเพื่อน้อง” สนับสนุนเงินปีละ 15 ล้านบาท ให้เด็กวัยประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาได้เรียนต่อ กรณีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ด้วยการเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้เด็กเล็กได้มีการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้อย่างเหมาะสมตามวัย ในกรณีเด็กจบการศึกษาภาคบังคับ แล้วไม่ได้เรียนต่อหรือลาออกกลางคัน หรือคนในครอบครัวไม่สามารถเขียนภาษาไทยหรือคิดเลขอย่างง่ายได้ ให้สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) นำเข้าสู่ระบบการศึกษานอกโรงเรียน ให้เข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่จัดกลุ่มความสนใจฝึกทักษะตามทางเลือก หรือให้สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน วิทยาลัยสารพัดช่าง ให้ความรู้และฝึกทักษะฝีมือแรงงาน

4

รายได้และอาชีพ

มีการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านหรือชุมชน เช่น การส่งเสริมอาชีพภายใต้การรวมกลุ่มของคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีอายุ 15-19 ปี ที่ไม่มีรายได้ หรือกลุ่มบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถรวมกลุ่มอาชีพ เช่น การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การรวมกลุ่ม OTOP และการรวมกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น สำหรับแนวทางการให้ความช่วยเหลือด้านอาชีพแก่คนอายุ 15-59 ปี ที่ไม่มีอาชีพและรายได้ หรือ คนอายุ 60 ปี ขึ้นไป หรือครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยของคนวัยทำงานในครอบครัวต่ำกว่า 40,000 บาท ต่อปี หากบุคคลดังกล่าวมีความประสงค์ฝึกอาชีพ ให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และวิทยาลัยสารพัดช่าง ดำเนินการฝึกทักษะฝีมือแรงงานเพื่อให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ หรือกรณีผู้ว่างงานให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด ประสานการจ้างงานในสถานประกอบการ หรือการรับงานไปทำที่บ้าน เพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้ครอบครัว หรือในกรณีที่เป็นเกษตรกรมีปัญหาผลผลิตตกต่ำ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอจัดการให้ความรู้ การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การลดต้นทุนการผลิต การรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรจำหน่ายในลักษณะตลาดกลาง เป็นต้น

5

ด้านความปลอดภัย

สิ่งที่ภาครัฐจำเป็นต้องรับดำเนินการ คือการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนกวาดล้างดูแลพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเข้มงวดเพื่อไม่ให้ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนน้อยที่สุด นอกจากนี้ ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการรับรู้การป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับบุคคล ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการรับรู้ และการให้ชุมชน เล็งเห็นถึงคุณค่าของการป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินระดับชุมชนเพิ่มขึ้น เป็นการช่วยลดความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลและชุมชนลงอีกด้วย จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาแก้ไขและส่งเสริมการรับรู้การป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับบุคคล

6

กลุ่มเปราะบาง

ได้แก่ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และบุคคลที่ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้ ซึ่งควรได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน โดยคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ที่เชื่อมโยงงานต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต อาทิ บริการสวัสดิการสังคมที่จัดโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน นอกจากนี้ยังมีการผสมผสานความหลากหลายของสหวิชาชีพ หน่วยงานองค์กร และภาคีทุกภาคส่วนให้เข้ามาร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาบนความสัมพันธ์เสมอภาค จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาบูรณาการแก้ไขเยียวยาช่วยเหลือ โดยจัดสรรให้กลุ่มเปราะบางเข้าถึงสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ภายใต้การมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและส่งเสริมการผลักดันการช่วยเหลือ เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถช่วยเหลือตนเองได้และอาจยกระดับมาเป็นเครือข่ายในการร่วมพัฒนาช่วยเหลือผู้อื่นได้ต่อไปอีก

7

ความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

ควรจำแนกปัญหาและหาหน่วยงานที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวได้โดยตรง เช่น การตกหล่นทางทะเบียนราษฎร โดยการร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรมหรือสถานีตำรวจภูธร ในพื้นที่หากไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ การไม่มีประปาหรือไฟฟ้าใช้ สามารถติดต่อหน่วยงานทั้งการประปาส่วนภูมิภาค หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาที่หน่วยงานต้องบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น การไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์) เป็นต้น

ในส่วนของปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานสามารถสรุปได้ ดังนี้

1

การสื่อสารองค์ระหว่างส่วนกลาง (ฝ่ายนโยบาย) กับส่วนภูมิภาค (ฝ่ายปฏิบัติ) ขาดความชัดเจนและขาดการซักซ้อมแนวทางการปฏิบัติในการสำรวจและการเข้าใช้ระบบ ThaiQM

2

ระบบ ThaiQM เป็นการเก็บฐานข้อมูลขนาดใหญ่ จึงทำให้เกิดปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงาน เช่น ปัญหาเฉพาะตัวของระบบ ThaiQM และการประมวลผลข้อมูลของเซิร์ฟเวอร์ (Server)

3

อำเภอมีภารกิจตามอำนาจหน้าที่หลายด้านทั้งในด้านอำนาจหน้าที่ (Function) นโยบาย (Agenda) และบริบทในพื้นที่ (Area) ทำให้การสำรวจปัญหาเกิดความล่าช้า ประกอบกับอุปสรรคด้านระยะเวลาที่กระชั้นชิด กระทบกับความแม่นยำของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจปัญหา

4

แบบสำรวจสภาพปัญหาในระบบ ThaiQM สร้างความสับสนและไม่ชัดเจนในบางข้อความถาม เช่น บริเวณบ้านมีการปลูกผักสวนครัว/มีการแยกขยะ ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวก ในขณะที่ข้อความถามอื่น ๆ เป็นในเชิงลบ เป็นต้น

5

บุคลากร เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในบางพื้นที่ค่อนข้างมีอายุ และไม่มีความรู้คล่องแคล่วในด้านเทคโนโลยี และไม่มีศักยภาพในการบันทึกข้อมูลลงระบบในเว็บไซต์ได้

6

ความทับซ้อนในพื้นที่รับผิดชอบของอำเภอและเทศบาลนคร เทศบาลเมือง ทำให้มีอุปสรรคในการติดต่อประสานงาน รวมถึงการบันทึกข้อมูลในเขตเทศบาลและบางหมู่บ้านล่าช้าเพราะขาดบุคลากรในการบันทึกข้อมูล

7

การแก้ไขปัญหาบางประการเกินกว่าอำนาจหน้าที่หรือศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของอำเภอ เช่น ปัญหาเรื่องสิทธิในที่ดินทำกิน เป็นต้น

8

การแก้ไขปัญหาบางกรณีไม่มีหน่วยงานระดับอำเภอ

9

การแก้ไขปัญหาบางกรณีต้องอาศัยระยะเวลา ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยทันที หากมีการโยกย้ายนายอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ก็อาจทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ในที่สุด

10

การไม่ได้รับความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการดำเนินงานขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1 หน่วยงานส่วนกลางในระดับนโยบาย ควรมีการชี้แจงแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง อาทิ แนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การชี้แจงการปฏิบัติระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เพื่อสร้างความชัดเจนสำหรับการปฏิบัติ ในรูปแบบของคู่มือ / สื่อ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่ม Line / Facebook / Website เป็นต้น
- 2 หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้มีการปรับปรุง ออกแบบ พัฒนา จัดหาระบบ Server เพิ่มเติม เพื่อให้รองรับต่อปริมาณข้อมูลจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการสำรวจและบันทึกข้อมูล รวมถึงหาแนวทางป้องกันปัญหาข้อมูลสูญหายระหว่างบันทึกข้อมูล ตลอดจนสร้างระบบเพื่อตรวจสอบประมวลผลการบันทึกข้อมูลให้มีความถูกต้อง แม่นยำ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง
- 3 ควรมีการกำหนดนโยบายที่เน้นย้ำการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ให้ตระหนักถึงบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนงาน รวมถึงงานที่มีความเร่งด่วน (Extra Job) โดยใช้กลไกการดำเนินงานในพื้นที่ให้เหมาะสม
- 4 ควรมีการประชุมหารือในเรื่องการทบทวนปรับปรุงประเด็นและจำนวนข้อคำถามให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกันในแต่ละประเด็น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1 ในการแก้ไขปัญหาบางประการที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับอำเภอ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องในระดับนโยบายหรือเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ปัญหาข้อกฎหมาย หรือไม่มีงบประมาณ ควรรวบรวมรายละเอียดข้อมูลที่ชัดเจนของปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่งต่อให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
- 2 ผู้บริหารในระดับพื้นที่ควรมีการประชุมหารือเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาคายจนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านภูมิสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เช่น การใช้แนวคิด บวร บรม ครบ ในการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และร่วมพิจารณาทางเลือกที่มากกว่า 1 รูปแบบ เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด (One More Best way) เช่น การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การสร้างทีมงานหรือการตั้งทีมเฉพาะกิจมาช่วยในการทำงาน เป็นต้น
- 3 กรณีมีการโยกย้ายข้าราชการควรใช้ระบบ ThaiQM ในการปฏิบัติงานเพื่อสืบสานเจตนารมณ์ในการแก้ไขปัญหาต่อไปโดยหากเห็นว่าวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวเป็นวิธีการที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ก็สามารถใช้วิธีเดิมหรือพัฒนาปรับปรุงกระบวนการในการแก้ไขปัญหาบางขั้นตอนให้สามารถดำเนินการต่อไปได้
- 4 หน่วยงานในระดับพื้นที่ ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการแก้ไขปัญหา จนกระทั่งปัญหาก็ได้รับการแก้ไขในที่สุด แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาได้จริง ก็อาจมีการหารือกันภายในพื้นที่ เพื่อวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และหาวิธีการแก้ไขปัญหาก็เหมาะสม

01

ที่มาและความสำคัญ
ของการดำเนินงานฯ
ด้วยระบบ ThaiQM

ที่มาของการดำเนินงานศูนย์อำนวยการขจัดความยากจน และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับพื้นที่ ด้วยระบบ ThaiQM

ประเทศไทยกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล โดยใช้เป็นกรอบการจัดทำแผนระดับต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องและเกิดการบูรณาการนำพาประเทศให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” เพื่อยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวมอย่างแท้จริง

ทั้งนี้ การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่วิสัยทัศน์ดังกล่าว รัฐบาลตระหนักถึงปัจจัยสำคัญคือการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของประชาชนทุกมิติ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี โดยการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนากระบวนการสุขภาพ เพื่อรองรับการส่งเสริมสุขภาพระยะยาว การพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและจัดจ้างงานจากมาตรการช่วยเหลือแบบพุ่งเป้า การแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือน การออม การเพิ่มรายได้ รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการภาครัฐอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่รัฐบาลใช้ในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนของประชาชนอย่างครอบคลุม *โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง*

รัฐบาลโดย พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มุ่งเน้นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน โดยจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.)” ซึ่งมีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาความยากจนแบบพุ่งเป้า มุ่งเน้นการค้นหาค้นพบปัญหาความยากจน และแก้ไขปัญหาความยากจน โดยใช้ระบบ TPMAP (Thai People Map and Analytics Platform) เป็นเครื่องมือบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าคนยากจนไปถึงระดับครัวเรือน ชี้เป้าจากข้อมูลครัวเรือนผู้ตกเกณฑ์การสำรวจ จปฐ. ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และข้อมูลผู้ลงทะเบียนบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ของกระทรวงการคลัง สามารถชี้เป้าคนจนเป้าหมายในระบบ TPMAP ประจำปี พ.ศ. 2565 ได้จำนวน 652,863 ครัวเรือน โดยแบ่งปัญหาความยากจนออกเป็น 5 มิติ ได้แก่ มิติสุขภาพ มิติความเป็นอยู่ มิติการศึกษา มิติรายได้ และมิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ

ผลการสำรวจครัวเรือนในระบบ TPMAP พบว่า กลุ่มครัวเรือนเป้าหมาย ปี 2565 ประกอบด้วย ครัวเรือนที่ตกเกณฑ์การสำรวจของ จปฐ. และเป็นผู้ลงทะเบียนสวัสดิการภาครัฐ จำนวนทั้งสิ้น 647,139 ครัวเรือน โดยกำหนดให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนหรือ “เมนูแก้จน” ไปใช้ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาในระดับอำเภอ ให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ 30 กันยายน 2565 อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่สำรวจผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนพบว่ามีผู้ที่ประสบปัญหาความยากจนตลอดจนปัญหาความเดือดร้อนด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากด้านรายได้ รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตอีกหลายประเด็นเป็นจำนวนมากที่ไม่ปรากฏข้อมูลในระบบ TPMAP

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนให้ครอบคลุมทุกมิติโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง จึงได้นำระบบ Thai QM (Thai Quarantine Monitor) ซึ่งเป็นระบบสารสนเทศการบริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงมหาดไทย โดยพัฒนามาจากระบบรายงานข้อมูลผู้เดินทางเข้าหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาดำเนินการต่อยอดซึ่งได้ออกแบบตามมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 เพื่อสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยนำไปสู่การจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการตั้งคำถามความเดือดร้อน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย 2) ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านรายได้และอาชีพ 5) ด้านความปลอดภัย 6) ด้านกลุ่มเปราะบาง และ 7) ด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ซึ่งปัญหาทั้ง 7 ด้าน ดังกล่าว มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs) โดยระบบ ThaiQM ประกอบด้วยประเภทปัญหา 7 ด้าน และข้อคำถามตามแบบสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน 37 คำถาม มีความครอบคลุมปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มเติมจากระบบ TPMAP ที่มีเกณฑ์ตัวชี้วัดเพียง 5 ด้าน 17 ตัวชี้วัด ซึ่งวิเคราะห์มาจากการข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) จำนวน 17 คำถาม

ประเด็นปัญหาในระบบ TPMAP

บ้าน/ที่อยู่อาศัย

1. ไม่มีที่อยู่อาศัย
2. บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม
3. ไม่มีส้วม
4. มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ
5. บริเวณบ้านมีการปลูกผักสวนครัว
6. ที่บ้านมีการแยกขยะ

น้ำดื่ม/น้ำใช้

7. ไม่มีน้ำสะอาดดื่ม
อย่างเพียงพอตลอดปี
8. ไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี
9. ที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น
ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ

การศึกษา

10. มีเด็กอายุ 3-5 ปี
ไม่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
11. มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม
/มัธยมศึกษาตอนต้น
12. มีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้
เรียนต่อ
13. มีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน
ภาษาไทยได้
14. มีคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลข
อย่างง่ายได้

รายได้และอาชีพ

15. มีคนวัยทำงานใน
ครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี
ต่ำกว่า 40,000 บาท
16. มีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้
17. มีคนอายุ 60 ปี ขึ้นไป ไม่มีอาชีพและ
รายได้
18. ไม่มีเงินออม

กลุ่มเปราะบาง

21. มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับ
การดูแล ช่วยเหลือ
22. มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ
23. มีผู้พิการไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ
24. ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้

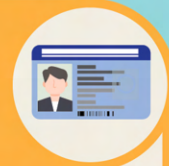
ประเด็นปัญหาในระบบ ThaiQM เพิ่มเติมจาก TPMAP

ความปลอดภัย

19. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
20. ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด

ความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

26. คนในบ้านไม่มีบัตรประชาชน
27. บ้าน/ที่อยู่อาศัย ไม่มีบ้านเลขที่
28. ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ
29. ไม่มีทางเข้าบ้าน

ความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

30. ไม่มีไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอตลอดปี
31. ไม่มีประปาใช้
32. มีคนในบ้านเป็นหนี้ระบบ
33. มีคนในบ้านถูกหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ
34. มีคนในบ้านถูกหลอกลวง ถูกโกง
35. มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม เรื่อง...
36. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกินแต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์)
37. อื่นๆ

โดยแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในระบบ ThaiQM เป็นการชี้เป้าการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนแบบพุ่งเป้า เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล เปรียบเสมือนการตัดเสื้อให้พอดีตัว โดยขอความร่วมมือกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคีเครือข่าย ทั้ง 7 ภาคี ประกอบด้วย 1) ภาครัฐ 2) ภาควิชาการ 3) ภาคศาสนา 4) ภาคเอกชน 5) ภาคประชาชน 6) ภาคประชาสังคม และ 7) ภาคสื่อมวลชน ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและนำแนวทางแก้ไขและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน (เมนูแก้จน) ไปใช้ในการแก้ไขปัญหา หากสภาพปัญหาแตกต่างจากแนวทางแก้ไขและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน (เมนูแก้จน) ให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนภาคีเครือข่าย ทั้ง 7 ภาคี ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามอำนาจหน้าที่ ตามรายมิติปัญหาดังต่อไปนี้

1. ด้านที่อยู่อาศัย

ปัญหาในด้านบ้านหรือที่อยู่อาศัย เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศ โดยปัญหาหลักของการอยู่อาศัย คือ การไม่มีบ้านอยู่ บ้านมีสภาพชำรุดหรือทรุดโทรม การไม่มีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมแต่ไม่ถูกสุขลักษณะ ดังนั้น บทบาทในการจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนจึงต้องร่วมกันทำหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานที่เป็นภารกิจโดยตรงและบทบาทในการสนับสนุน โดยอาจขอรับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จากภาคเอกชนในพื้นที่ และดำเนินการก่อสร้างหรือซ่อมแซม โดยขอความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐที่มีแรงงาน เช่น ทหาร กองอาสาสมัครจิตอาสา หรือจิตอาสา ร่วมดำเนินการ โดยเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 10 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายขจัดความยากจน เป้าหมายขจัดความหิวโหย เป้าหมายการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายการจัดการน้ำและสุขาภิบาล เป้าหมายลดความเหลื่อมล้ำ เป้าหมายสร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป้าหมายแผนการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน เป้าหมายการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายการใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล และเป้าหมายการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

2. ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้

ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค นับเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ และจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น อันเนื่องจากปัจจัยหลายประการ อาทิ ผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหรือสภาวะโลกร้อน ส่งผลให้ขาดแคลนน้ำที่เป็นไปตามธรรมชาติ ผสมกับการใช้น้ำยังคงมีอัตราเพิ่มขึ้นในทุกกิจกรรมของมนุษย์ การจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดีหรือพอเพียงต่อการจัดสรรน้ำ เป็นต้น ทำให้การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคเป็นปัญหาระดับประเทศ ที่ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ต้องบูรณาการร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกัน โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ ทำให้การวางแผน การวางโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำนั้นต้องเป็นไปอย่างรอบคอบและใช้เทคนิคให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ โดยเป็นไปตามเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 10 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายขจัดความยากจน เป้าหมายขจัดความหิวโหย เป้าหมายการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายการจัดการน้ำและสุขาภิบาล เป้าหมายอุตสาหกรรม นวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐาน เป้าหมายสร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย เป้าหมายแผนการบริโภค และการผลิตที่ยั่งยืน เป้าหมายการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายการใช้ประโยชน์ จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล และเป้าหมายการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบก

3. ด้านการศึกษา

ปัญหาทางการศึกษาในประเทศไทย เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ช่องว่างของรายได้ และทรัพย์สินดังกล่าว ส่งผลกระทบทอดยาวไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านอื่น ๆ ในสังคม หนึ่งในนั้นคือ ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ซึ่งรัฐบาลพยายามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหานี้อย่างเร่งด่วน คือ การดูแลเด็ก เยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาในปัจจุบันไม่ให้หลุดออกไปจากระบบการศึกษา เนื่องจากการที่เด็กหลุดไปจากระบบการศึกษา ทำให้เยาวชนเสียโอกาส ถูกมองข้าม และไม่ได้แรงสนับสนุนในเรื่องการศึกษาต่อ เพราะถูกมองว่าเป็นพลเมืองตกชั้น ไม่มีส่วนในการขับเคลื่อนประเทศ แต่ในทางตรงกันข้ามกลับพบว่าหากเรามอบโอกาส ทางการศึกษาให้เด็กกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ จะช่วยสร้างผลกระทบทางบวกให้แก่การพัฒนาประเทศโดยรวม โดยเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 3 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายขจัดความยากจน เป้าหมายการศึกษาที่เท่าเทียม และเป้าหมายการลดความเหลื่อมล้ำ

4. ด้านรายได้และอาชีพ

การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ก่อให้เกิดรายได้และแก้ปัญหาการว่างงานของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางการเงิน เป็นกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชน ให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ และเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เลือกกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย มีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่บ้านและชุมชนยังสามารถนำสินค้ามาจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนกันเป็นทุนหมุนเวียนในชุมชน โดยเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 3 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายขจัดความยากจน เป้าหมายการจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ และเป้าหมายการลดความเหลื่อมล้ำ

5. ด้านความปลอดภัย

ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจตกต่ำ สังคมเสื่อมโทรม ความเหลื่อมล้ำทางสังคมสูง ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ การยกพวกตีกันของกลุ่มวัยรุ่น/นักเรียน/นักศึกษา การล่อลวงละเมิดทางเพศ ปัญหาการลักพาตัว รวมถึงปัญหา ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในสังคมไทยทุกวันนี้ โดยเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายการมีสุขภาพและความเป็อยู่ที่ดี เป้าหมายการศึกษาที่เท่าเทียม เป้าหมายความเท่าเทียมทางเพศ เป้าหมายสร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย และเป้าหมายสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก

6. กลุ่มเปราะบาง

“ประชากรกลุ่มเปราะบาง” อันหมายถึงประชากรที่มีความอ่อนแอในการรับมือกับปัญหาที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม เปรียบเสมือนสิ่งของที่เปราะบางเสียหายง่าย ปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะเปราะบางของประชากร ประกอบด้วย ลักษณะทางธรรมชาติและสุขภาพ ได้แก่ ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และบุคคลที่ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้ เป็นต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหากลุ่มเปราะบาง จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาบูรณาการแก้ไขเยียวยาช่วยเหลือ โดยจัดสรรให้กลุ่มเปราะบางเข้าถึงสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 5 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายขจัดความยากจน เป้าหมายขจัดความหิวโหย เป้าหมายการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี เป้าหมายความเท่าเทียมทางเพศ และเป้าหมายลดความเหลื่อมล้ำ

7. ด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

ปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ส่วนใหญ่ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะปัญหาความต้องการขั้นพื้นฐาน อาทิ ไม่มีทางเข้าบ้าน ไม่มีไฟฟ้าใช้ ไม่มีประปาใช้ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน สิทธิในการเข้าถึงการใช้บริการจากภาครัฐหรือการตกหล่นทางทะเบียนราษฎร อาทิ มีคนในบ้านไม่มีบัตรประชาชน บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีบ้านเลขที่ ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ ปัญหาความเดือดร้อนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม อาทิ มีคนในบ้านเป็นหนี้นอกระบบ มีคนในบ้านถูกหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ มีคนในบ้านถูกหลอกลวง ถูกโกง มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน 7 เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายขจัดความยากจน เป้าหมายขจัดความหิวโหย เป้าหมายพลังงานสะอาดที่ทุกคนเข้าถึงได้ เป้าหมายการจ้างงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เป้าหมายลดความเหลื่อมล้ำ เป้าหมายสร้างเมืองและการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัยและเป้าหมายสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการเพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านระบบ ThaiQM ปี พ.ศ. 2565 กระทรวงมหาดไทย โดยการบูรณาการความร่วมมือจากกรม และรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำโครงการ “อำเภอนำร่องบำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการและสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย (Change Agents for Strategic Transformation : CAST) ขึ้น ซึ่งได้มีกระบวนการค้นหา “นายอำเภอที่มีผลการทำงานเป็นเลิศ” ร่วมกับทีมอำเภอในกลุ่มผู้นำนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง หรือ “อำเภอนำร่องระดับจังหวัด” มาร่วมกันจัดทำแผนและประสานแผนในระดับพื้นที่ (One Plan) และเสริมสร้างองค์ความรู้ และทักษะในการจัดทำและประสานแผน ขยายผลไปยังทีมนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลงระดับอำเภอ หรือ “อำเภอนำร่องระดับกลุ่มจังหวัด” เป็นการสร้างทีมอำเภอ ๆ ละ 100 คน นำไปสู่การสร้างทีมตำบล หมู่บ้าน เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนแผนงานการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อเสนอจากพื้นที่ (Bottom up) และจะบูรณาการไปสู่การบรรจุเป็นแผนงาน/โครงการในการแก้ไขปัญหาในระดับจังหวัด และหนุนเสริมด้วยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนราชการอื่น ๆ และภาคีเครือข่ายต่อไป

ไม่เพียงเท่านั้น ยังเดินหน้าต่อยอดด้วยโครงการ “อำเภอบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน” เพื่อเอื้อหนุนการทำงานของนายอำเภอ ในฐานะ “นายกรัฐมนตรีอำเภอ” ในการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข โดยทำให้ประชาชนมีความทุกข์น้อยลง มีความสุขเพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Goals : UN SDGs)

02

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ด้วยระบบ ThaiQM

แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับพื้นที่ ผ่านระบบ ThaiQM

กระทรวงมหาดไทยโดยกรมการปกครองได้นำระบบ ThaiQM ซึ่งเดิมเป็นระบบที่ใช้เพื่อรายงานข้อมูลผู้เดินทางเข้าหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มาพัฒนาเป็นระบบที่ใช้ในการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเพิ่มเติม โดยกำหนดให้มีการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนแบบ “เคาะประตูบ้านทุกหลังคาเรือน” เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาความเดือดร้อนที่แท้จริงของประชาชน

แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ศจพ.) ในระดับพื้นที่ ผ่านระบบ ThaiQM

1. สํารวจและบันทึกข้อมูล

1.1 ดำเนินการพัฒนาระบบ ThaiQM เพื่อใช้ในการสำรวจและบันทึกข้อมูล โดยกำหนดให้มีการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจำนวน 7 มิติ ประกอบด้วย มิติที่อยู่อาศัย มิติน้ำดื่ม/น้ำใช้ มิติการศึกษา มิติรายได้และอาชีพ มิติความปลอดภัย มิติกลุ่มเปราะบาง และมิติอื่น ๆ ซึ่งเป็นปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้

1.2 กำหนดให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ร่วมกับ ทีมปฏิบัติการประจำตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ เป็นผู้ดำเนินการสำรวจข้อมูลการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านระบบ ThaiQM ตามแนวทางที่กำหนด โดยมีนายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ศึกษาทำความเข้าใจคู่มือการเข้าใช้งานระบบการสำรวจข้อมูลครัวเรือน จัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านระบบ ThaiQM เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ การใช้งานให้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)

5. การติดตามการดำเนินงานและการรายงานผล

มีการวางระบบติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานสำรวจและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างใกล้ชิด โดยกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดให้มีการกำกับและติดตามผลการดำเนินงาน ดังนี้

- (1) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย กำกับ ติดตาม ภาพรวม
- (2) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง กำกับ ติดตาม ปลัดจังหวัด นายอำเภอ
- (3) ผู้ว่าราชการจังหวัด กำกับ ติดตาม นายอำเภอ

สำหรับการรายงานผลความคืบหน้า จะมีการสรุปข้อมูลความคืบหน้าผลการดำเนินงานจากระบบ ThaiQM เป็นประจำทุกวัน โดยรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาและผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับ

6. เป้าหมายการดำเนินงาน

ประชาชนที่ได้รับการสำรวจว่ามีปัญหาความเดือดร้อนในด้านต่าง ๆ ใน 7 มิติ ตามระบบ ThaiQM คือ ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ ด้านการศึกษา ด้านรายได้และอาชีพ ด้านความปลอดภัย ด้านกลุ่มเปราะบาง และด้านกลุ่มความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ได้รับการแก้ปัญหาความเดือดร้อนและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

03

สรุปผลการดำเนินงาน
การแก้ไขปัญหาคความยากจน
ด้วยระบบ ThaiQM ปี 2565

3.1

สรุปผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาคความยากจน ด้วยระบบ ThaiQM ในภาพรวม ปี 2565

จากการสำรวจครัวเรือนในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง ในปี 2565 (ข้อมูล ณ มีนาคม 2565) พบว่า มีจำนวนครัวเรือนทะเบียนราษฎรทั้งสิ้น 24,634,827 ครัวเรือน ทั้งนี้ เมื่อมีการลงพื้นที่สำรวจครัวเรือนที่มีการอยู่อาศัยจริง และดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในระบบ ThaiQM ปรากฏว่ามีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 14,562,655 ครัวเรือนที่พบปัญหา ทั้งสิ้นจำนวน 3,810,466 ครัวเรือน

ผลการดำเนินงาน

ครัวเรือนที่ได้รับการสำรวจ
ในระบบ ThaiQM

14,562,655

ครัวเรือน

(จากฐานข้อมูลของกรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย)

*ไม่รวมครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร

พบปัญหา

3,810,466

ครัวเรือน

คิดเป็นร้อยละ 26.17 ของครัวเรือนที่สำรวจ

จำนวนปัญหา

12,420,596

ปัญหา

ครัวเรือนที่พบปัญหาในระบบ ThaiQM
มากกว่าในระบบ TPMAP

3,157,603 ครัวเรือน

ครัวเรือนที่พบปัญหาทั้ง 2 ระบบ

244,513 ครัวเรือน

(ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจด้วยระบบ ThaiQM ปรากฏว่า ในจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหานี้ แต่ละครัวเรือนสามารถระบุปัญหาได้มากกว่า 1 ปัญหาดังนั้น จึงเป็นผลให้สามารถทำการรวบรวมจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาได้มากถึง 7,737,822 ครัวเรือน ซึ่งสามารถสรุปรายละเอียดของปัญหาในรายมิติเรียงตามลำดับได้ดังนี้

	ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1	ด้านที่อยู่อาศัย	632,385	8.17
2	ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้	841,860	10.88
3	ด้านการศึกษา	1,779,977	23.00
4	ด้านรายได้และอาชีพ	1,529,812	19.77
5	ด้านความปลอดภัย	361,654	4.67
6	ด้านกลุ่มเปราะบาง	375,670	4.85
7	ด้านกลุ่มความเดือดร้อน ที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้	2,216,464	28.64
	รวม	7,737,822	100.00

เมื่อสิ้นสุดปี 2565 รายงานผลการสำรวจในระบบ ThaiQM พบว่า มีจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการแก้ไขปัญห
แล้วทั้งสิ้น 4,502,632 ครัวเรือน จากครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งสิ้น 7,737,822 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 58.19
ของครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

	ประเด็นปัญหา (หน่วย : ครัวเรือน)	จำนวน ครัวเรือน ที่พบปัญหา	จำนวน ครัวเรือน ที่แก้ไขได้	จำนวน ครัวเรือน ที่อยู่ระหว่าง แก้ไข	ร้อยละ	ลำดับ
1	ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย	632,385	441,190	191,195	69.77	2
2	ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้	841,860	583,324	258,536	69.29	3
3	ด้านการศึกษา	1,779,977	547,456	1,232,521	30.76	7
4	ด้านรายได้และอาชีพ	1,529,812	1,085,244	444,568	70.94	1
5	ด้านความปลอดภัย	361,654	241,965	119,689	66.91	5
6	ด้านกลุ่มเปราะบาง	375,670	256,264	119,406	68.22	4
7	ด้านกลุ่มความเดือดร้อน ที่ไม่สามารถแก้ไข ด้วยตนเองได้	2,216,464	1,347,189	869,275	60.78	6
	รวม	7,737,822	4,502,632	3,235,190	58.19	

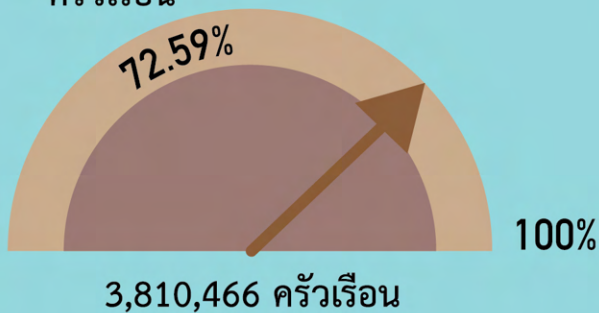
นอกจากนี้ เมื่อทำการสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในระบบ ThaiQM โดยการระบุปัญหาเป็นรายมิติพบว่า มีจำนวนปัญหาทั้งหมด 12,420,596 ปัญหา โดยสามารถจำแนกประเด็นปัญหารายมิติ ตามลำดับดังนี้

	ประเด็นปัญหา (หน่วย : ปัญหา)	จำนวน ครัวเรือน ที่พบปัญหา	จำนวน ครัวเรือน ที่แก้ไขได้	จำนวน ครัวเรือน ที่อยู่ระหว่าง แก้ไข	ร้อยละ	ลำดับ
1	ด้านที่อยู่อาศัย	1,193,265	689,324	503,941	57.77	2
2	ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้	1,412,541	804,238	608,303	56.94	3
3	ด้านการศึกษา	1,779,977	1,011,525	768,452	56.83	4
4	ด้านรายได้และอาชีพ	2,456,356	1,493,798	962,558	60.81	1
5	ด้านความปลอดภัย	543,216	302,460	240,756	55.68	5
6	ด้านกลุ่มเปราะบาง	1,106,386	621,160	485,226	55.33	6
7	ด้านกลุ่มความเดือดร้อน ที่ไม่สามารถแก้ไข ด้วยตนเองได้	3,928,855	2,079,415	1,849,440	52.93	7
	รวม	12,420,596	6,992,920	5,427,676	56.30	

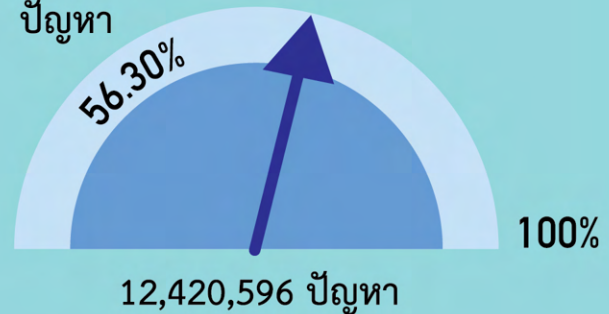
สรุปผลการดำเนินงาน ThaiQM ในภาพรวม ปี 2565

2,766,113
ครัวเรือน

6,992,920
ปัญหา

ผลการดำเนินงาน

ครัวเรือนที่พบปัญหา
3,810,466
ครัวเรือน

ครัวเรือนที่แก้ไขปัญหาลแล้ว
2,766,113
ครัวเรือน
คิดเป็นร้อยละ 72.59

จำนวนปัญหาที่พบ
12,420,596
ปัญหา

จำนวนปัญหาที่แก้ไขแล้ว
6,992,920
ปัญหา
คิดเป็นร้อยละ 56.30

3.2 สรุปผลการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผ่านระบบ ThaiQM จำแนกรายมิติ

ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในระบบ ThaiQM เป็นรายครัวเรือน โดยแบ่งตามมิติต่าง ๆ ได้ 7 มิติ คือ มิติบ้าน/ที่อยู่อาศัย น้ำดื่ม/น้ำใช้ การศึกษา รายได้และอาชีพ ความปลอดภัย กลุ่มเปราะบาง และมิติความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

โดยในปี 2565 สามารถสรุปผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนรายมิติ ทั้ง 7 มิติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1 มิติที่ 1 ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย

จากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน ในระบบ ThaiQM ในปี 2565 พบว่ามีครัวเรือนที่ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 632,385 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 8.17 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติด้านบ้านและที่อยู่อาศัยจำแนกได้เป็น 4 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. ไม่มีบ้านอยู่	210,464	17.64
2. บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม	355,265	29.77
3. ไม่มีส้วม	211,299	17.71
4. มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ	416,237	34.88
รวม	1,193,265	100

โดยในมิติด้านที่อยู่อาศัย ประเด็นปัญหาการมีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิติด้านที่อยู่อาศัย โดยพบถึงร้อยละ 34.88 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมา คือบ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม ไม่มีส้วม และ ไม่มีบ้านอยู่ ตามลำดับ

เมื่อสิ้นปี 2565 ข้อมูลในระบบ ThaiQM ได้พบว่า สามารถแก้ไขปัญหามิติด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 632,385ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 69.77 ซึ่งสามารถแก้ไขได้มากเป็นอันดับที่สองของปัญหาทั้งหมด โดยสามารถแก้ไขในรายประเด็นปัญหา ได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. ไม่มีบ้านอยู่	210,464	117,331	55.75	4
2. บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม	355,265	202,719	57.06	2
3. ไม่มีส้วม	211,299	118,719	56.19	3
4. มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ	416,237	250,555	60.20	1
รวม	1,193,265	689,324	57.76	

โดยการแก้ไขนั้น สามารถแก้ไขในประเด็นมีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะเป็นอันดับแรกได้มากถึง ร้อยละ 60.20 ตามด้วยประเด็นบ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม ประเด็นไม่มีส้วม และประเด็นไม่มีบ้านอยู่ ตามลำดับ

จากการแก้ไขปัญหามิติด้านที่อยู่อาศัย จะเห็นได้ว่า เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและการพัฒนาประเทศโดยปัญหาหลักของการอยู่อาศัย คือ การไม่มีบ้านอยู่ บ้านมีสภาพชำรุดทรุดโทรม การไม่มีส้วม และการมีส้วมแต่ไม่ถูกสุขลักษณะ ดังนั้น บทบาทในการจัดการที่อยู่อาศัยสำหรับประชาชนจึงต้องร่วมกันดำเนินการหลายหน่วยงาน ทั้งหน่วยงานที่เป็นภารกิจโดยตรงและบทบาทในการสนับสนุน การแก้ไขปัญหามิติด้านที่อยู่อาศัยนี้

การดำเนินการสามารถขอรับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ จากภาคเอกชนในพื้นที่ และดำเนินการก่อสร้างหรือซ่อมแซมโดยขอความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐที่มีแรงงาน เช่น ทหาร กองอาสาสมัครภาคประชาชน หรือ จิตอาสา ร่วมดำเนินการ นอกจากนี้ ภาคีเครือข่ายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจน ภาคประชาสังคม

ต้องช่วยกันเพิ่มมิติความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืนและส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวเพื่อใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์สร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับครอบครัวและชุมชน ที่สามารถลดรายจ่าย ทั้งค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาลรวมถึงการแลกเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ระหว่างเพื่อนบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)

ทั้งนี้ สามารถแยกเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เหล่ากาชาดจังหวัด กิ่งกาชาดอำเภอ และสมาคมแม่บ้านมหาดไทย และหน่วยงานที่ไม่ใช่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กระทรวงการคลัง กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การเคหะแห่งชาติ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ภาคเอกชนต่าง ๆ

บ้าน/ที่อยู่อาศัย

1. ไม่มีบ้านอยู่
2. บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม
3. ไม่มีส้วม
4. มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ
5. บริเวณบ้านมีการปลูกผักสวนครัว
6. ที่บ้านมีการแยกขยะ

2

มิติที่ 2 ด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้

จากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน ในระบบ ThaiQM ในปี 2565 พบว่า มีครัวเรือนที่ประสบปัญหาน้ำดื่ม/น้ำใช้ จำนวน 841,860 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 10.88 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติด้านน้ำดื่ม/ น้ำใช้ จำแนกได้เป็น 3 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. ไม่มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี	495,323	35.06
2. ไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี	415,012	29.30
3. ที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ	502,206	35.56
รวม	1,412,541	100

ผลการสำรวจปัญหามิติด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ พบว่า ประเด็นปัญหาที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ นั้น เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิติด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ โดยพบถึงร้อยละ 44.1 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมาคือปัญหาไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี และปัญหาไม่มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี ตามลำดับ

เมื่อสิ้นปี 2565 ข้อมูลในระบบ ThaiQM พบว่า สามารถแก้ไขปัญหามลพิษในมิติโดยในมิติด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ จำนวน 583,324 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 69.29 ซึ่งสามารถแก้ไขได้มากเป็นอันดับที่สามของปัญหาทั้งหมด โดยสามารถแก้ไขในรายประเด็นปัญหาได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. ไม่มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี	495,323	291,142	58.78	1
2. ไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี	415,012	236,089	56.89	2
3. ที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ	502,206	277,007	55.16	3
รวม	1,412,541	804,238	56.94	

โดยการแก้ไขนั้น สามารถแก้ไขในประเด็นไม่มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี เป็นอันดับแรกได้มากถึง ร้อยละ 58.78 ตามด้วย ไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี ร้อยละ 56.89 ไม่มีเงินออม ร้อยละ 60.01 และ ที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ แก้ไขได้ร้อยละ 55.16 ตามลำดับ

จากการแก้ปัญหามลพิษด้านน้ำดื่ม/น้ำใช้ จะเห็นได้ว่า ต้องมีการบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่มีความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์ ทำให้การวางแผน การวางโครงการ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำต้องเป็นไปอย่างรอบคอบและเลือกปรับใช้เทคนิคให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เช่น การวางระบบชลประทานให้พื้นที่ทางการเกษตร การวางระบบประปาให้กับพื้นที่ชุมชนหมู่บ้าน การขุดเจาะน้ำบาดาล การสร้างเขื่อนเก็บน้ำ หรือการสร้างระบบประปาภูเขา เหล่านี้ควรออกแบบให้เข้ากับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ โดยอาจจะต้องให้หน่วยงานต่าง ๆ อาทิ การประปาส่วนหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดหาหรือพัฒนาระบบประปาน้ำดื่ม หรือภาชนะกักเก็บน้ำเพื่อให้มีน้ำเพียงพอตลอดปี

น้ำดื่ม / น้ำใช้

7. ไม่มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี
8. ไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี
9. ที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ

3

มิติที่ 3 ด้านการศึกษา

จากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน ในระบบ ThaiQM ในปี 2565 พบว่า มีครัวเรือนที่ประสบปัญหาทางการศึกษาจำนวน 1,779,977 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.33 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติทางการศึกษา จำแนกได้เป็น 5 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. มีเด็กอายุ 3 -5 ปี ไม่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	276,940	15.56
2. มีเด็กอายุ 6 -14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น	295,089	16.58
3. มีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ	490,837	27.57
4. มีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทยได้	365,967	20.56
5. มีคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลขอย่างง่ายได้	351,144	19.73
รวม	1,779,977	100

โดยในมิติทางการศึกษา ประเด็นปัญหาการมีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิติทางการศึกษา โดยพบถึงร้อยละ 27.57 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมาคือ ประเด็นปัญหามีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทยได้ ประเด็นปัญหามีคนในครอบครัว ไม่สามารถคิดเลขอย่างง่ายได้ ประเด็นปัญหามีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น และประเด็นปัญหามีเด็กอายุ 3 -5 ปี ไม่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

เมื่อสิ้นปี 2565 ข้อมูลในระบบ ThaiQM ได้พบว่า สามารถแก้ไขปัญหามิติด้านการศึกษา จำนวน 1,779,977 ครั้งเรือน คิดเป็นร้อยละ 69.24 ซึ่งสามารถแก้ไขได้มากเป็นอันดับที่เจ็ดของปัญหาทั้งหมดโดยสามารถแก้ไขในรายประเด็นปัญหา ได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. มีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้เข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	276,940	120,199	43.40	5
2. มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น	295,089	171,494	58.12	4
3. มีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ	490,837	296,671	60.44	1
4. มีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทยได้	365,967	217,002	59.30	2
5. มีคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลขอย่างง่ายได้	351,144	206,159	58.71	3
รวม	1,779,977	1,011,525	56.83	

โดยการแก้ไขนั้น สามารถแก้ไขในประเด็นปัญหามีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อเป็นอันดับแรกได้มากถึง ร้อยละ 60.44 ตามด้วยประเด็นปัญหามีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทยได้ ประเด็นปัญหามีคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลขอย่างง่ายได้ ประเด็นปัญหามีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น และประเด็นปัญหามีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้เข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

จากการแก้ไขปัญหามิติด้านการศึกษาจะเห็นได้ว่า ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมของประเทศ ซึ่งรัฐบาลพยายามให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาระยะนี้อย่างเร่งด่วน คือ การดูแลเด็กเยาวชนที่อยู่ในระบบการศึกษาปัจจุบันให้ไม่หลุดออกไปจากระบบการศึกษา เนื่องจากการที่เด็กหลุดไปจากระบบการศึกษา ทำให้เยาวชนเสียโอกาสถูกมองข้าม และไม่ได้แรงสนับสนุนในเรื่องการศึกษาต่อเพราะถูกมองว่าเป็นพลเมืองตกชั้น ไม่มีส่วนในการขับเคลื่อนประเทศ

แต่ในทางตรงกันข้าม กลับพบว่าหากเรามอบโอกาสทางการศึกษาให้เด็กกลุ่มเสี่ยงเหล่านี้ จะช่วยสร้างผลกระทบทางบวกให้แก่การพัฒนาประเทศโดยรวม ดังนั้นการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษา กระทรวงมหาดไทยจึงจำเป็นต้องแบ่งปัญหาการศึกษาเป็นด้าน ๆ ดังนี้ เด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้เข้าสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น คนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ คนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทยได้ และคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลขอย่างง่ายได้

ดังนั้น จากปัญหาข้างต้นสามารถแยกเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานที่ไม่ใช่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) เป็นหน่วยงานของรัฐอยู่ในกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNFPA) ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านเด็กและเยาวชน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือภาคเอกชน เช่น บริษัท ปตท. จำกัด มหาชน มีโครงการ “ลมหายใจเพื่อน้อง” สนับสนุนเงินปีละ 15 ล้านบาท ให้เด็กวัยประถมศึกษา-มัธยมศึกษาได้เรียนต่อ โดยมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา

กรณีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ด้วยการเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน เพื่อให้เด็กเล็กได้มีการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อย่างเหมาะสมตามวัย

ในส่วน of กรณีเด็กจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อหรือลาออกกลางคัน หรือคนในครอบครัวไม่สามารถเขียนภาษาไทยหรือคิดเลขอย่างง่ายได้ ให้สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) นำเข้าสู่ระบบการศึกษานอกโรงเรียน ให้เข้าเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ จัดกลุ่มความสนใจฝึกทักษะ ตามทางเลือก หรือให้สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน วิทยาลัยสารพัดช่างให้ความรู้และฝึกทักษะฝีมือแรงงาน

การศึกษา

10. มีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
11. มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้ไม่ได้เรียนชั้นประถม/มัธยมศึกษาตอนต้น
12. มีคนในครอบครัวเรียน จบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ
13. มีคนในครอบครัวไม่สามารถ อ่าน เขียน ภาษาไทยได้
14. มีคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลขอย่างง่ายได้

4

มิติด้านรายได้และอาชีพ

จากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน ในระบบ ThaiQM ในปี 2565 พบว่า มีครัวเรือนที่ประสบปัญหาด้านรายได้และอาชีพ จำนวน 1,529,812 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.77 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติด้านรายได้และอาชีพ จำแนกได้เป็น 4 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. มีคนวัยทำงานในครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 40,000 บาท	355,487	14.49
2. มีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้	480,098	19.55
3. มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพและรายได้	623,863	25.40
4. ไม่มีเงินออม	996,548	40.57
รวม	2,456,356	100

โดยในมิติด้านรายได้และอาชีพ ประเด็นปัญหาการไม่มีเงินออมนั้น เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิติด้านรายได้และอาชีพ โดยพบถึงร้อยละ 40.57 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมาคือ เรื่องมีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพและรายได้ และ เรื่องมีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพ และรายได้ ตามลำดับ

เมื่อสิ้นปี 2565 ข้อมูลในระบบ ThaiQM ได้พบว่า สามารถแก้ไขปัญหามิติด้านรายได้และอาชีพ จำนวน 1,085,244 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 70.94 ซึ่งสามารถแก้ไขได้มากเป็นอันดับแรกของปัญหาทั้งหมด โดยสามารถแก้ไขในรายประเด็นปัญหา ได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. มีคนวัยทำงานในครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 40,000 บาท	355,847	232,941	65.46	1
2. มีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้	480,098	281,783	58.69	4
3. มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพและรายได้	623,863	381,017	61.07	2
4. ไม่มีเงินออม	996,548	598,057	60.01	3
รวม	2,456,356	1,493,798	60.81	

จากการแก้ไขปัญหามิติด้านรายได้และอาชีพจะเห็นได้ว่า สามารถก่อให้เกิดรายได้และการแก้ไขปัญหาทางการเงิน การส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ก่อให้เกิดรายได้และแก้ปัญหการว่างงานของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤตทางการเงิน เป็นกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ และเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ประชาชนได้เลือกกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย มีการพึ่งพาอาศัยกันและกัน เกิดความสามัคคีขึ้นในหมู่คณะ และชุมชนยังสามารถนำสินค้ามาจำหน่าย หรือแลกเปลี่ยนกันเป็นทุนหมุนเวียนในชุมชน

ทั้งนี้ การส่งเสริมอาชีพภายใต้การรวมกลุ่มของคนในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีอายุ 15-19 ปี ที่ไม่มีรายได้ หรือ กลุ่มบุคคลที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สามารถรวมกลุ่มอาชีพ เช่น การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การรวมกลุ่ม OTOP และการรวมกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น ภายใต้การส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้สามารถแก้ไขปัญหาของกลุ่มบุคคลดังกล่าวฯ ได้ ด้านการแก้ไขปัญหาด้านการไม่มีเงินออม ส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน รายรับ-รายจ่าย เพื่อที่จะได้จัดสรรปันส่วนมาเป็นเงินออม ตลอดจนการส่งเสริมให้มีอาชีพเสริม เพื่อหารายได้เพิ่มเติมจากรายได้ทางเดียว หรือการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและพึ่งพาตนเองที่เริ่มต้นจากครอบครัว อาทิ การปลูกผักสวนครัว การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงปลา เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหารายได้และอาชีพเป็นไปอย่างทั่วถึง จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนและให้ความรู้ในด้านการส่งเสริมอาชีพที่มีตลาดรองรับและการบริหารจัดการฯจากปัญหาข้างต้นสามารถแยกเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน และหน่วยงานที่ไม่ใช่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) สำหรับแนวทางการให้ความช่วยเหลือ เช่น คนอายุ 15-59 ไม่มีอาชีพและรายได้ หรือ คนอายุ 60 ปี ขึ้นไป ไม่มีอาชีพหรือรายได้ หรือ รายได้เฉลี่ยของคนวัยทำงานในครอบครัวต่ำกว่า 40,000 บาท ต่อปี หากบุคคลดังกล่าว มีความประสงค์มีอาชีพให้สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และวิทยาลัยสารพัดช่าง ดำเนินการฝึกทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ หรือกรณีผู้ว่างงาน ให้สำนักงานจัดหางานจังหวัดประสานการจ้างงานในสถานประกอบการ หรือการรับงานไปทำที่บ้าน เพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้ครอบครัว หรือในกรณีที่เกษตรกรมีปัญหาลดผลผลิตตกต่ำ ให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการให้ความรู้การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การลดต้นทุนการผลิต การรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรจำหน่ายในลักษณะตลาดกลาง เป็นต้น

รายได้และอาชีพ

15. มีคนวัยทำงานในครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 40,000 บาท
16. มีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้
17. มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพและรายได้
18. ไม่มีเงินออม

5

มิติด้านความปลอดภัย

ในมิติที่ 5 มิติด้านความปลอดภัย พบว่า มีครัวเรือนที่ประสบปัญหาด้านความปลอดภัย จำนวน 361,654 ครัวเรือนจากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.67 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติด้านความปลอดภัยจำแนกได้เป็น 2 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	257,059	47.32
2. ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด	286,157	52.68
รวม	543,216	100

โดยในมิติด้านความปลอดภัย ประเด็นปัญหาไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้น เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิติด้านความปลอดภัย โดยพบถึงร้อยละ 47.32 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมาคือปัญหาการได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด ตามลำดับ

เมื่อสิ้นปี 2565 ข้อมูลในระบบ ThaiQM พบว่า สามารถแก้ไขปัญหามิติโดยในมิติด้านความปลอดภัย จำนวน 361,654 ครั้งเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.91 ซึ่งสามารถแก้ไขได้มากเป็นอันดับที่ห้าของปัญหาทั้งหมด โดยสามารถแก้ไขในรายประเด็นปัญหา ได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน ที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือน ที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน	257,059	140,961	54.84	2
2. ได้รับผลกระทบจาก ปัญหายาเสพติด	286,157	161,499	56.44	1
รวม	543,216	302,460	55.68	

โดยการแก้ไขนั้น สามารถแก้ไขในประเด็นได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติดเป็นอันดับแรกได้มากถึง ร้อยละ 56.44 ตามด้วยไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ร้อยละ 54.84 ตามลำดับ

จากการแก้ไขปัญหามิติด้านความปลอดภัย จะเห็นได้ว่า ต้องมีการบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปัญห โดยเฉพาะการร่วมมือกันในการบังคับใช้กฎหมายให้เข้มงวด ตลอดจนร่วมมือกันกวาดล้างพื้นที่ต่างๆ อย่างเข้มงวด เพื่อให้ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนน้อยที่สุด ซึ่งภาครัฐควรมีการรณรงค์และส่งเสริมเกี่ยวกับการสร้างความรับรู้เกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยจะต้องมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาดูแลแก้ไขและร่วมกันบูรณาการ อันได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กองทัพบกไทย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เหล่ากาชาด กระทรวงศึกษาธิการ

ความปลอดภัย

19. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
20. ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด

6

มิติด้านกลุ่มเปราะบาง

จากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน ในระบบ ThaiQM ในปี 2565 พบว่า มีครัวเรือนที่ประสบปัญหาด้านกลุ่มเปราะบาง จำนวน 375,670 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 4.85 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติด้านกลุ่มเปราะบาง จำแนกได้เป็น 5 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	206,268	18.64
2. มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	209,358	18.92
3. มีผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	210,941	19.07
4. มีผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	238,959	21.60
5. ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้	240,860	21.77
รวม	1,106,386	100

โดยในมิติด้านกลุ่มเปราะบาง ประเด็นปัญหาไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้นั้น เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิติด้านกลุ่มเปราะบาง โดยพบถึงร้อยละ 21.77 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมาคือ การมีผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ร้อยละ 21.60 และ การมีผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ร้อยละ 19.07 ตามลำดับ

เมื่อสิ้นปี 2565 ข้อมูลจากระบบ ThaiQM พบว่า สามารถแก้ไขปัญหาในมิติด้านกลุ่มเปราะบาง ได้จำนวน 256,264 ครั้งเรือน คิดเป็นร้อยละ 68.22 ซึ่งสามารถแก้ไขได้มากเป็นอันดับที่สี่ของปัญหาทั้งหมด โดยสามารถแก้ไขในรายประเด็นปัญหา ได้ดังนี้

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	206,268	111,658	54.13	5
2. มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	209,358	115,229	55.04	3
3. มีผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	210,941	115,647	54.82	4
4. มีผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ	238,959	134,123	56.13	2
5. ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้	240,860	135,503	56.26	1
รวม	1,106,386	612,160	55.33	

โดยการแก้ไขปัญหามิติด้านกลุ่มเปราะบางนี้ สามารถแก้ไขในประเด็นที่ 5 คือ สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้มากที่สุดเป็นอันดับแรก ร้อยละ 56.26 ตามมาด้วยประเด็น มีผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ สามารถแก้ไขได้ร้อยละ 56.13 และ มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ สามารถแก้ไขได้ร้อยละ 55.04 ตามลำดับ

จากการสำรวจพบว่าปัญหาในมิติด้านกลุ่มเปราะบาง ประกอบด้วย ผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ และบุคคลไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้ ซึ่งประเด็นปัญหาในมิตินี้ กล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่ควรได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย โดยใช้การเชื่อมโยงงานต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตของประชาชน อาทิ บริการสวัสดิการสังคมที่จัดโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมไปถึงการบูรณาการความเชื่อมโยงของสหวิชาชีพ หน่วยงานองค์กร และภาคีทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการร่วมคิดร่วมแก้ไขปัญหาบนความสัมพันธ์เสมอภาค

ทั้งนี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาในมิติด้านกลุ่มเปราะบางเป็นไปอย่างมีศักยภาพ จำเป็นต้องมีหน่วยงานเข้ามาสนับสนุนและบูรณาการความร่วมมือในการช่วยเหลือ โดยจัดสรรให้กลุ่มเปราะบางสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐได้อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม ภายใต้การมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและส่งเสริมการผลักดันการช่วยเหลือเพื่อให้ผู้รับบริการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งจะสามารถยกระดับขึ้นเป็นเครือข่ายในการร่วมพัฒนาช่วยเหลือผู้อื่นได้ต่อไป ซึ่งสามารถจำแนกเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เหล่ากาชาดจังหวัด กิ่งกาชาดอำเภอ และสมาคมแม่บ้านมหาดไทย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานประกันสังคม เป็นต้น

กลุ่มเปราะบาง

21. มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ
22. มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ
23. มีผู้ป่วยพิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ
24. มีผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ
25. ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้

สภากาชาดไทย
The Thai Red Cross Society

7

มิติด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

จากผลสำรวจครัวเรือนทั้งหมด 14,562,655 ครัวเรือน ในระบบ ThaiQM ในปี 2565 พบว่ามีครัวเรือนที่ประสบปัญหาในมิติด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ จำนวน 2,216,464 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 28.64 ของจำนวนครัวเรือนที่พบปัญหาทั้งหมด

โดยในมิติด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ จำแนกได้เป็น 12 ประเด็นปัญหา ได้แก่

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
1. มีคนในบ้านไม่มีบัตรประชาชน	33,900	0.86
2. บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีบ้านเลขที่	194,658	4.95
3. ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ	200,300	5.10
4. ไม่มีทางเข้าบ้าน	178,563	4.55
5. ไม่มีไฟฟ้าใช้	218,313	5.56
6. ไม่มีประปาใช้	407,327	10.37
7. มีคนในบ้านเป็นหนี้ในระบบ	286,895	7.30
8. มีคนในบ้านถูกหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ	177,078	4.51
9. มีคนในบ้านถูกหลอกลวง ถูกโกง	217,168	5.53
10. มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม	124,939	3.18
11. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์)	1,653,239	42.08
12. อื่น ๆ	236,385	6.02
รวม	3,928,765	100

โดยในมิติด้านความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ พบว่า ประเด็นปัญหาไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์) เป็นประเด็นปัญหาที่พบมากที่สุดของมิตินี้ โดยพบถึงร้อยละ 42.08 ของประเด็นปัญหาทั้งหมดในมิตินี้ รองลงมาคือ ไม่มีประปาใช้ ร้อยละ 10.37 และ มีคนในบ้านเป็นหนี้นอกระบบ ร้อยละ 7.30 ตามลำดับ

ประเด็นปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา	จำนวนครัวเรือนที่แก้ไขได้	ร้อยละ	ลำดับ
1. มีคนในบ้านไม่มีบัตรประชาชน	33,900	20,457	60.35	4
2. บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีบ้านเลขที่	194,658	101,570	52.18	8
3. ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ	200,300	105,753	52.80	7
4. ไม่มีทางเข้าบ้าน	178,563	90,887	50.90	10
5. ไม่มีไฟฟ้าใช้	218,313	109,271	50.05	11
6. ไม่มีประปาใช้	407,327	262,116	64.35	3
7. มีคนในบ้านเป็นหนี้นอกระบบ	286,895	155,546	54.22	6
8. มีคนในบ้านถูกหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ	177,078	91,380	51.60	9
9. มีคนในบ้านถูกหลอกลวงถูกโกง	217,168	118,010	54.34	5
10. มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม	124,939	84,854	67.92	2
11. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์)	1,653,239	773,333	46.78	12
12. อื่น ๆ	236,385	166,238	70.33	1
รวม	3,928,765	2,079,415	52.93	

โดยการแก้ไขปัญหามิติด้านปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้นี้ สามารถแก้ไขในประเด็นที่ 12 คือ ด้านอื่น ๆ ได้มากที่สุด ร้อยละ 70.33 ตามมาด้วยประเด็น คนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม สามารถแก้ไขได้ ร้อยละ 67.92 และ ไม่มีน้ำประปาใช้ สามารถแก้ไขได้ร้อยละ 64.35 ตามลำดับ

จากการสำรวจพบว่าปัญหาความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้ ส่วนใหญ่ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะปัญหาความต้องการขั้นพื้นฐาน อาทิ ไม่มีทางเข้าบ้าน ไม่มีไฟฟ้าใช้ ไม่มีประปาใช้ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์) สิทธิในการเข้าถึงการใช้บริการจากภาครัฐหรือการตกหล่นทางทะเบียนราษฎร อาทิ มีคนในบ้าน ไม่มีบัตรประชาชน บ้านที่อยู่อาศัย ไม่มีบ้านเลขที่ ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ ปัญหาเดือดร้อนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม อาทิ มีคนในบ้านเป็นหนี้ในระบบ มีคนในบ้านถูกหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ มีคนในบ้านถูกหลอกลวงถูกโกง มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม

จากปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกปัญหาและหน่วยงานที่สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าวได้โดยตรง อาทิ การตกหล่นทางทะเบียนราษฎร โดยการร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรม หรือสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ หากไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ การไม่มีประปาหรือไฟฟ้าใช้ สามารถติดต่อหน่วยงานทั้งการประปาส่วนภูมิภาคหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้โดยตรง อย่างไรก็ตาม ยังพบปัญหาที่จำเป็นต้องบูรณาการร่วมกันเพื่อแก้ไขบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน เช่น ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์) เป็นต้น โดยปัญหาดังกล่าวสามารถจำแนกเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การไฟฟ้านครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และการประปานครหลวง นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ไม่สังกัดกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

ความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

	26. มีคนในบ้านไม่มีบัตรประชาชน 27. บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีบ้านเลขที่ 28. ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ 29. ไม่มีทางเข้าบ้าน
	30. ไม่มีไฟฟ้าใช้ 31. ไม่มีประปาใช้
	32. มีคนในบ้านเป็นหนี้ในระบบ 33. มีคนในบ้านถูกหลอกลวงไปทำงานต่างประเทศ 34. มีคนในบ้านถูกหลอกลวงถูกโกง 35. มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม
	36. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน(มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์) 37. อื่น ๆ

3.3 สรุปผลการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน ในภาพรวม 76 จังหวัด

ภาคใต้

นครศรีธรรมราช	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 117,164	แก้ไขแล้ว 95,033	คิดเป็น 81.11%
กระบี่	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 37,969	แก้ไขแล้ว 15,028	คิดเป็น 40.00%
พังงา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 16,169	แก้ไขแล้ว 6,480	คิดเป็น 40.08%
ภูเก็ต	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 16,774	แก้ไขแล้ว 16,774	คิดเป็น 100%
สุราษฎร์ธานี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 100,643	แก้ไขแล้ว 38,035	คิดเป็น 37.79%
ระนอง	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 15,101	แก้ไขแล้ว 2,322	คิดเป็น 15.38%
ชุมพร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 47,550	แก้ไขแล้ว 37,790	คิดเป็น 79.47%
สงขลา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 83,584	แก้ไขแล้ว 44,006	คิดเป็น 52.65%
สตูล	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 22,088	แก้ไขแล้ว 21,879	คิดเป็น 99.05%
ตรัง	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 53,324	แก้ไขแล้ว 53,324	คิดเป็น 55.68%
พัทลุง	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 46,198	แก้ไขแล้ว 44,343	คิดเป็น 95.98%
ปัตตานี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 47,051	แก้ไขแล้ว 46,050	คิดเป็น 97.85%
ยะลา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 39,395	แก้ไขแล้ว 37,050	คิดเป็น 94.05%
นราธิวาส	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 57,209	แก้ไขแล้ว 54,745	คิดเป็น 95.69%

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565

ภาคเหนือ

เชียงใหม่	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 169,884	แก้ไขแล้ว 45,695	คิดเป็น 26.90%
ลำพูน	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 41,087	แก้ไขแล้ว 33,389	คิดเป็น 81.26%
ลำปาง	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 52,879	แก้ไขแล้ว 49,695	คิดเป็น 93.98%
อุตรดิตถ์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 36,054	แก้ไขแล้ว 32,321	คิดเป็น 89.65%
แพร่	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 33,545	แก้ไขแล้ว 27,276	คิดเป็น 81.31%
น่าน	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 63,492	แก้ไขแล้ว 45,695	คิดเป็น 62.79%
พะเยา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 42,660	แก้ไขแล้ว 41,230	คิดเป็น 96.58%
เชียงราย	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 108,598	แก้ไขแล้ว 95,822	คิดเป็น 88.24%
แม่ฮ่องสอน	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 46,861	แก้ไขแล้ว 22,921	คิดเป็น 48.91%
นครสวรรค์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 19,051	แก้ไขแล้ว 43,445	คิดเป็น 75.49%
อุทัยธานี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 83,584	แก้ไขแล้ว 16,970	คิดเป็น 89.09%
กำแพงเพชร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 30,541	แก้ไขแล้ว 18,747	คิดเป็น 61.38%
ตาก	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 47,481	แก้ไขแล้ว 29,954	คิดเป็น 63.09%
สุโขทัย	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 35,181	แก้ไขแล้ว 20,193	คิดเป็น 57.40%
พิษณุโลก	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 59,226	แก้ไขแล้ว 44,873	คิดเป็น 75.77%
พิจิตร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 25,960	แก้ไขแล้ว 8,471	คิดเป็น 32.63%
เพชรบูรณ์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 71,291	แก้ไขแล้ว 55,073	คิดเป็น 77.25%

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565

ภาคกลาง

สมุทรปราการ	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 65,602	แก้ไขแล้ว 27,385	คิดเป็น 41.74%
นนทบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 25,090	แก้ไขแล้ว 22,480	คิดเป็น 89.60%
ปทุมธานี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 27,658	แก้ไขแล้ว 13,578	คิดเป็น 49.09%
พระนครศรีอยุธยา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 59,862	แก้ไขแล้ว 26,712	คิดเป็น 44.62%
อ่างทอง	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 18,896	แก้ไขแล้ว 17,314	คิดเป็น 91.63%
ลพบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 41,086	แก้ไขแล้ว 23,248	คิดเป็น 56.58%
สิงห์บุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 2,110	แก้ไขแล้ว 2,110	คิดเป็น 100%
ชัยนาท	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 19,064	แก้ไขแล้ว 18,524	คิดเป็น 97.17%
สระบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 12,842	แก้ไขแล้ว 9,072	คิดเป็น 70.64%
ชลบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 41,133	แก้ไขแล้ว 8,498	คิดเป็น 20.66%
ระยอง	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 34,281	แก้ไขแล้ว 18,606	คิดเป็น 54.27%
จันทบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 33,513	แก้ไขแล้ว 23,576	คิดเป็น 70.35%
ตราด	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 11,036	แก้ไขแล้ว 7,483	คิดเป็น 67.81%

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565

ภาคกลาง

ฉะเชิงเทรา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 26,940	แก้ไขแล้ว 13,118	คิดเป็น 48.69%
ปราจีนบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 15,294	แก้ไขแล้ว 13,469	คิดเป็น 88.07%
นครนายก	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 20,375	แก้ไขแล้ว 15,094	คิดเป็น 74.08%
สระแก้ว	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 45,344	แก้ไขแล้ว 12,317	คิดเป็น 27.16%
ราชบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 52,187	แก้ไขแล้ว 33,167	คิดเป็น 91.63%
กาญจนบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 64,435	แก้ไขแล้ว 38,688	คิดเป็น 60.04%
สุพรรณบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 48,742	แก้ไขแล้ว 46,021	คิดเป็น 94.42%
นครปฐม	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 14,202	แก้ไขแล้ว 9,821	คิดเป็น 69.15%
สมุทรสาคร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 17,027	แก้ไขแล้ว 13,816	คิดเป็น 81.14%
สมุทรสงคราม	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 7,357	แก้ไขแล้ว 7,357	คิดเป็น 100%
เพชรบุรี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 29,479	แก้ไขแล้ว 22,772	คิดเป็น 77.25%
ประจวบคีรีขันธ์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 37,643	แก้ไขแล้ว 32,008	คิดเป็น 85.03%

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นครราชสีมา	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 151,088	แก้ไขแล้ว 118,264	คิดเป็น 78.27%
บุรีรัมย์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 92,074	แก้ไขแล้ว 8,292	คิดเป็น 9.01%
สุรินทร์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 102,780	แก้ไขแล้ว 71,256	คิดเป็น 69.33%
ศรีสะเกษ	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 106,965	แก้ไขแล้ว 104,955	คิดเป็น 98.12%
อุบลราชธานี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 135,144	แก้ไขแล้ว 127,184	คิดเป็น 94.11%
ยโสธร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 42,670	แก้ไขแล้ว 32,750	คิดเป็น 76.75%
ชัยภูมิ	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 84,639	แก้ไขแล้ว 31,443	คิดเป็น 37.15%
อำนาจเจริญ	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 28,837	แก้ไขแล้ว 15,609	คิดเป็น 54.13%
บึงกาฬ	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 38,664	แก้ไขแล้ว 25,256	คิดเป็น 65.32%
หนองบัวลำภู	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 33,248	แก้ไขแล้ว 8,321	คิดเป็น 25.03%
ขอนแก่น	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 124,082	แก้ไขแล้ว 60,139	คิดเป็น 48.47%
อุดรธานี	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 110,128	แก้ไขแล้ว 82,770	คิดเป็น 75.16%
เลย	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 61,687	แก้ไขแล้ว 20,157	คิดเป็น 32.68%
หนองคาย	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 30,665	แก้ไขแล้ว 16,970	คิดเป็น 89.09%
มหาสารคาม	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 50,199	แก้ไขแล้ว 50,199	คิดเป็น 100%
ร้อยเอ็ด	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 66,225	แก้ไขแล้ว 62,212	คิดเป็น 93.94%
กาฬสินธุ์	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 55,189	แก้ไขแล้ว 55,189	คิดเป็น 100%
สกลนคร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 8,214	แก้ไขแล้ว 7,826	คิดเป็น 95.28%
นครพนม	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 57,862	แก้ไขแล้ว 36,150	คิดเป็น 62.48%
มุกดาหาร	จำนวนครัวเรือนที่พบปัญหา 17,344	แก้ไขแล้ว 11,850	คิดเป็น 68.32%

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ ธันวาคม 2565

3.4 สรุปผลการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาความยากจน ในภาพรวมรายปัญหา

ปัญหา	ครัวเรือน ที่พบปัญหา	แก้ไข ปัญหาแล้ว	ร้อยละ
1. ไม่มีบ้านอยู่	210,464	150,087	71.31
2. บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม	355,265	254,020	71.50
3. ไม่มีส้วม	211,299	153,216	72.51
4. มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ	416,237	312,354	75.04
5. ไม่มีน้ำสะอาดดื่มอย่างเพียงพอตลอดปี	495,323	364,202	73.53
6. ไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างเพียงพอตลอดปี	415,012	297,954	71.79
7. ที่บ้านได้รับผลกระทบจากมลพิษ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ขยะ น้ำเสีย ฯลฯ	502,206	368,666	73.41
8. มีเด็กอายุ 3 - 5 ปี ไม่ได้เข้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	276,940	161,927	58.47
9. มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม /มัธยมศึกษาตอนต้น	295,089	214,623	72.73
10. มีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ	490,837	367,685	74.91
11. มีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน เขียน ภาษาไทยได้	365,967	273,005	74.60
12. มีคนในครอบครัวไม่สามารถคิดเลข อย่างง่ายได้	351,144	259,043	73.77

ปัญหา	ครัวเรือน ที่พบปัญหา	แก้ไข ปัญหาแล้ว	ร้อยละ
13. มีคนวัยทำงานในครอบครัว ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า 40,000 บาท	355,847	274,400	77.11
14. มีคนอายุ 15-59 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้	480,098	351,312	73.18
15. มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป ไม่มีอาชีพและรายได้	623,863	471,300	75.55
16. ไม่มีเงินออม	996,548	751,764	75.44
17. ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	257,059	182,661	71.06
18. ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด	286,157	204,903	71.61
19. มีผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ	206,268	145,622	70.60
20. มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ	209,358	148,907	71.13
21. มีผู้พิการไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ	210,941	149,678	70.96
22. มีผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ	238,959	172,010	71.98
23. ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้	240,860	173,362	71.98

ปัญหา	ครัวเรือน ที่พบปัญหา	แก้ไข ปัญหาแล้ว	ร้อยละ
24. มีคนในบ้านไม่มีบัตรประชาชน	33,990	25,000	73.55
25. บ้านที่อยู่อาศัยไม่มีบ้านเลขที่	194,658	133,770	68.72
26. ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ ชุมชนที่สำรวจ	200,300	138,460	69.13
27. ไม่มีทางเข้าบ้าน	178,563	120,851	67.68
28. ไม่มีไฟฟ้าใช้	218,313	142,388	65.22
29. ไม่มีประปาใช้	407,327	308,221	75.67
30. มีคนในบ้านเป็นหนี้ระบบ	286,895	201,813	70.34
31. มีคนในบ้านถูกหลอกลวง ไปทำงานต่างประเทศ	177,078	122,676	69.28
32. มีคนในบ้านถูกหลอกลวง ถูกโกง	217,168	155,059	71.40
33. มีคนในบ้านไม่ได้รับความเป็นธรรม	124,939	100,777	80.66
34. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน (มีที่ดินทำกิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์)	1,653,239	936,095	56.62
35. อื่น ๆ	236,385	196,794	83.25

04

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

4.1

ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข กรณีการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนด้วยระบบ ThaiQM

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงาน

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	การแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินการและ แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป
1. การแก้ไขปัญหบางประการ เกินกว่าอำนาจหน้าที่หรือศักยภาพ ในการแก้ไขปัญหาของอำเภอ เช่น ปัญหาเรื่องสิทธิในที่ดินทำกิน เป็นต้น	• ปัญหาบางประการไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับอำเภอ เนื่องจากเป็นปัญหาระดับนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกับ หลายหน่วยงาน ปัญหาข้อกฎหมาย หรือไม่มีงบประมาณ เช่น ปัญหาไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกิน ซึ่งจาก การสำรวจพบว่าเป็นปัญหาที่ประชาชนได้รับความ เดือดร้อนมากที่สุด ซึ่งการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้นั้น ต้องแก้ไขตั้งแต่ระดับนโยบาย แก้ไขกฎหมาย และ ต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุก หน่วยงาน • ในกรณีที่อำเภอใดมีผู้ได้รับความเดือดร้อนมาจาก ไม่มีสิทธิในที่ดินทำกิน ในการบันทึกผลการแก้ไขปัญหา ในระบบ ThaiQM ก็สามารถเลือกบันทึกลงในช่อง “ไม่สามารถแก้ไขได้ในระดับอำเภอ” ปัญหาดังกล่าว ก็จะถูกรวบรวมเพื่อใช้เป็นข้อมูลส่งต่อไปแก่หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องต่อไป • อย่างไรก็ตาม พบว่ามีบางพื้นที่ เช่น อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของ ประชาชน โดยการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยในการแบ่งแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ทำกินร่วมกัน โดยไม่เป็นการ บุกรุกที่ดินเพิ่มเติม และช่วยให้ประชาชนซึ่งอาศัย อยู่ในที่ดินดังกล่าวมานานับร้อยปี แต่ยังไม่มีความสิทธิในที่ดิน ยังคงได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อดำรงชีพต่อไปได้

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	การแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินการและ แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป
2. การแก้ไขปัญหาบางกรณีไม่มี หน่วยงานระดับอำเภอ	• ในกรณีที่พบว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่มีหน่วยงานระดับอำเภอ ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการหน่วยงานดังกล่าวในระดับเข้าร่วมประชุมกับอำเภอเพื่อหาหรือแนวทางแก้ไข
3. การแก้ไขปัญหาบางกรณีต้องอาศัย ระยะเวลา ไม่สามารถแก้ไขปัญห ได้โดยทันที หากมีการโยกย้าย นายอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ก็อาจทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถแก้ไขปัญหได้ใน ที่สุด	• เนื่องจากระบบ ThaiQM เป็นข้อมูลที่ใช้เป็นฐานสำหรับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าจะมีการโยกย้ายข้าราชการไปมากน้อยเพียงใด ผู้ที่มารับตำแหน่งต่อก็ยังคงต้องสืบสานเจตนารมณ์ในการแก้ไขปัญหาต่อไป หากเห็นว่าวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าว เป็นวิธีการที่สามารถแก้ไขปัญห ได้ดี ก็สามารถใช่วิธีเดิมในการแก้ไขปัญหาต่อไปได้ • ควรต้องมีการติดตามประเมินผลจนกว่าปัญหาจะได้ รับการแก้ไขในที่สุด แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่า แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ไม่สามารถนำมาใช้ แก้ไขปัญหได้จริง ก็สามารถปรับเปลี่ยนไปใช้วิธีการ แก้ไขปัญหอื่นที่มีประสิทธิภาพมากกว่าแทนได้
4. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	• นายอำเภอในฐานะนายกรัฐมนตรีนของอำเภอ อาจหา แนวร่วมภาคีเครือข่ายอื่นในการร่วมแก้ไขปัญห หรือหาแนวทางอื่นในการแก้ไขปัญห

ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการสำรวจ

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	การแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินการและ แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป
1. ขาดการสื่อสารองค์ระหว่าง ส่วนกลาง (ฝ่ายนโยบาย) กับ ส่วนภูมิภาค (ฝ่ายปฏิบัติ) ที่ขาด ความชัดเจนและขาดการซักซ้อม แนวทางการปฏิบัติในการสำรวจ และการเข้าใช้ระบบ ThaiQM	มีการชี้แจงแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง อาทิ แนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน การชี้แจงการปฏิบัติระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เพื่อสร้างความชัดเจนสำหรับการปฏิบัติ รวมถึงจัดทำ แนวทางการแก้ไขปัญหาในเชิงบูรณาการความร่วมมือ ในพื้นที่ จัดทำในรูปแบบของคู่มือ / สื่อ Infographics / คลิปวิดีโอ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น กลุ่ม Line / Facebook / Website เป็นต้น
2. ระบบ ThaiQM เป็นการเก็บฐาน ข้อมูลขนาดใหญ่ จึงทำให้เกิดปัญหา อุปสรรค ในการปฏิบัติงาน เช่น ปัญหาเฉพาะตัวของระบบ ThaiQM และการประมวลผลข้อมูลของ เซิร์ฟเวอร์ (Server)	มีการปรับปรุง ออกแบบ พัฒนา จัดหาระบบ Server เพิ่มเติม เพื่อให้รองรับต่อปริมาณข้อมูลจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการสำรวจและบันทึกข้อมูล รวมถึงหาแนวทางป้องกันปัญหาข้อมูลสูญหายระหว่าง บันทึกข้อมูล ตลอดจนสร้างระบบเพื่อตรวจสอบ ประมวลผลการบันทึกข้อมูลให้มีความถูกต้อง แม่นยำ สามารถนำไปใช้วิเคราะห์เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนได้อย่างแท้จริง
3. แบบสำรวจสภาพปัญหาในระบบ ThaiQM สร้างความสับสนและ ไม่ชัดเจนในบางข้อความ เช่น บริเวณบ้านมีการปลูกผักสวนครัว/ มีการแยกขยะ ซึ่งเป็นคำถามเชิงบวก ในขณะที่ข้อความอื่น ๆ เป็นใน เชิงลบ เป็นต้น	มีการประชุมหารือในเรื่องการทบทวนปรับปรุง ประเด็น และจำนวนข้อความให้มีความสอดคล้อง เหมาะสมกันในแต่ละประเด็น

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ	การแก้ไขปัญหาระหว่างการดำเนินการและ แนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป
4. อุปสรรคด้านบุคลากร เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในบางพื้นที่ค่อนข้างสูงอายุ ขาดความคล่องแคล่วในด้านเทคโนโลยี และขาดทักษะในการบันทึกข้อมูลลงระบบในเว็บไซต์	• เน้นย้ำการสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อาทิ นายอำเภอซึ่งเปรียบเสมือนนายกรัฐมนตรีประจำอำเภอ จะต้องมึบทบาทในการเป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงและการขับเคลื่อนงานทั้งภารกิจตามอำนาจหน้าที่ งานนโยบาย งานพื้นที่ รวมถึงงานที่มีความเร่งด่วน (Extra Job) โดยใช้กลไกทั้งปัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ภาควิชาการช่วยในการร่วมสำรวจปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน
5. ในพื้นที่บางอำเภอมีเขตความรับผิดชอบของเทศบาลนคร เทศบาลเมือง ทำให้ความซับซ้อนและมีอุปสรรคในการติดต่อประสานงาน รวมถึงการบันทึกข้อมูลในเขตเทศบาลและบางหมู่บ้านล่าช้าเพราะขาดบุคลากรในการบันทึกข้อมูล	• มีการประชุมหารือเพื่อแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาความยากจน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมด้านภูมิสังคม และวัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ เช่น การใช้แนวคิด บวร บรม ครบ ในการสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย และร่วมพิจารณาทางเลือกที่มากกว่า 1 รูปแบบ เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด (One More Best way) เช่น การใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ/การสร้างทีมงานเฉพาะกิจ มาช่วยในการแบ่งแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ทำกินร่วมกัน โดยไม่เป็นการบุกรุกที่ดินเพิ่มเติม เป็นต้น หรือในกรณีพบว่าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ไม่มีหน่วยงานระดับอำเภอ ก็ให้รายงานต่อผู้บริหารระดับจังหวัดทราบ เพื่อหาทางออกร่วมกับอำเภอหาแนวทางแก้ไขปัญหา

4.2

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน จัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่การขยายผลในพื้นที่

การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การขยายผลในพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยได้นำผลจากการดำเนินงานรวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน มาวิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ (เมนูแก๊จน) และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้ขยายผลในพื้นที่ต่อไป โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา
1. บ้าน/ที่อยู่อาศัย	1. สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงและภารกิจในการสนับสนุน โดยอาจขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่าย วัสดุ อุปกรณ์จากองค์การบริหารส่วนตำบล ภาควิชาการ ภาควิชาเอกชนในพื้นที่ และดำเนินการก่อสร้างหรือซ่อมแซมโดยขอความร่วมมือหน่วยงานภาครัฐที่มีแรงงาน เช่น ทหาร กองอาสารักษาดินแดน หรือจิตอาสา ด้วยกิจกรรม ดังนี้ 1.1 โครงการปรับปรุงและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้ผู้ที่มีรายได้น้อย/ยากจน (สภาพที่อยู่อาศัยเดิมคือสร้างจากวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้รับการปรับปรุงซ่อมแซม หรือมีความจำเป็นต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่แต่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากรายได้ไม่เพียงพอ) 1.2 การสร้างห้องเพิ่มเติมหรือกันห้องเพิ่มสำหรับบ้านที่มีลักษณะการอยู่อาศัยแบบแออัด 2. ดำเนินการร่วมกับภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน เช่น 2.1 ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวเพื่อใช้พื้นที่ว่างให้เป็นประโยชน์ สร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับครอบครัวและชุมชน 2.2 ส่งเสริมการคัดแยกขยะในครัวเรือน โดยดำเนินโครงการ “ถังขยะเปียกลดโลกร้อนและการบริหารจัดการขยะในครัวเรือน” เพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน และสร้างวินัยการคัดแยกขยะจากต้นทาง

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา
2. น้ำดื่ม/น้ำใช้	บูรณาการร่วมกับการประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค กรมอนามัย กรมการพัฒนาชุมชน กรมทรัพยากรธรณี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่ายในการบริหารจัดการน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภคและบริโภคให้เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ ดังเช่น 1. การสร้างภาชนะกักเก็บ บ่อน้ำตื้น 2. การวางระบบชลประทานในพื้นที่เกษตร 3. การวางระบบประปาในพื้นที่ชุมชน 4. การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล 5. การสร้างเขื่อนเก็บน้ำ หรือ การสร้างระบบประปาภูเขา ทั้งนี้โดยมีภาครัฐเป็นผู้จัดทำให้เป็นลำดับแรกมี องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายเป็นผู้หนุนเสริม
3. ด้านการศึกษา	กระทรวงมหาดไทยสั่งการหน่วยงานในสังกัดที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ทำการปกครองจังหวัด ที่ทำการปกครองอำเภอ ดำเนินการดังนี้ 1. กรณีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้รับการเลี้ยงดูเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ประสานให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน ด้วยการเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน 2. ในกรณีเด็กจบการศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เรียนต่อหรือลาออกกลางคัน หรือคนในครอบครัวไม่สามารถเขียนภาษาไทยหรือคิดเลขอย่างง่ายได้ ประสานให้สำนักงานการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) นำเข้าสู่ระบบการศึกษานอกโรงเรียน หรือประสานให้สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน วิทยาลัยสารพัดช่าง ให้ความรู้และฝึกทักษะฝีมือแรงงาน 3. การให้เงินสนับสนุนเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษา โดยประสานขอ ความอนุเคราะห์ทุนการศึกษาจากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน เช่น 3.1 โครงการ “ลมหายใจเพื่อน้อง” โดยขอสนับสนุนเงินปีละ 15 ล้านบาท ให้เด็กวัยประถมศึกษา – มัธยมศึกษา ได้มีทุนการศึกษา 3.2 โครงการสนับสนุนทุนการศึกษาเด็กนักเรียนยากจน (อุดหนุนปัจจัยค่าครองชีพ) 3.3 การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครในพื้นที่เพื่อสอนทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียนและการคำนวณ

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา
4. รายได้และอาชีพ	1. ร่วมกับภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านหรือชุมชน ในการส่งเสริมอาชีพภายใต้การรวมกลุ่มของคนในชุมชน เช่น 1.1 การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 1.2 การรวมกลุ่ม OTOP 1.3 การรวมกลุ่มแม่บ้าน ภายใต้การส่งเสริมอาชีพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการพัฒนาชุมชน กรมจัดหางาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2. ร่วมกับภาคีเครือข่ายสนับสนุนด้านการแก้ไขปัญหาด้านการไม่มีเงินออม เช่น การส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน การทำรายรับ-รายจ่าย การเข้าร่วมโครงการกับกองทุนการออมแห่งชาติ 3. ส่งเสริมให้มีอาชีพเสริมเพื่หารายได้เพิ่มเติม หรือการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและพึ่งพาตนเอง อาทิ การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เป็นต้น 4. การให้ความช่วยเหลือด้านอาชีพแก่คนอายุ 15-59 ปี ที่ไม่มีอาชีพและรายได้ หรือ คนอายุ 60 ปี ขึ้นไป หรือ ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยของคนวัยทำงานในครอบครัวต่ำกว่า 40,000 บาท ต่อปี หากบุคคลดังกล่าวมีความประสงค์ฝึกอาชีพ ให้ประสานสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และวิทยาลัยสารพัดช่าง ดำเนินการฝึกทักษะฝีมือแรงงานเพื่อให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ 5. การให้ความช่วยเหลือผู้ว่างงาน ประสานให้สำนักงานจัดหางานจังหวัด ประสานการจ้างงานในสถานประกอบการ หรือการรับงานไปทำที่บ้าน เพื่อเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้ให้ครอบครัว 6. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่มีปัญหาผลผลิตตกต่ำ ประสานให้สำนักงานเกษตรอำเภอจัดการให้ความรู้ การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การลดต้นทุนการผลิต การรวบรวมผลผลิตของเกษตรกรจำหน่ายในลักษณะตลาดกลาง เป็นต้น

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา
5. ความปลอดภัย	1. ด้านความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน 1.1 ภาครัฐต้องดำเนินการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนกวาดล้างพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเข้มงวด 1.2 ภาครัฐควรมีการส่งเสริมการรับรู้การป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับบุคคล ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการรับรู้ และการให้ชุมชนเห็นคุณค่าของการป้องกัน ความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินระดับชุมชนเพิ่มขึ้น 2. ด้านป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 2.1 ประสานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด 2.2 ร่วมกับภาคีเครือข่ายขอรับทุนสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน ในการรณรงค์ให้เยาวชนห่างไกลจากยาเสพติด อาทิ การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE (โครงการรณรงค์และแก้ไขปัญหายาเสพติด) ส่งเสริมให้มีการตั้งชมรมดนตรี ชมรมกีฬา และให้ความรู้โทษของยาเสพติด 2.3 เมื่อพบผู้ติดเสพติดให้ส่งตัวไปบำบัดรักษาให้หายเป็นปกติ และสร้างจิตสำนึกต่อสังคม หมู่บ้าน ไม่รังเกียจและให้โอกาสกับผู้ที่เคยติดยาเสพติดมาก่อน 2.4 ใช้ระบบคุ้มบ้าน ระบบตาสับปะรด และการแจ้งเบาะแสเข้ามาใช้เพื่อสอดส่องดูแลไม่ให้มีผู้ขาย-ผู้เสพยาเสพติด ภายในหมู่บ้าน
6. กลุ่มเปราะบาง	1. ผู้ป่วยโรคเรื้อรังไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้พิการไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือ ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ แก้ไขโดยการประสานภาคีเครือข่ายในพื้นที่ อาสาสมัครสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลระดับอำเภอ เพื่อเข้ามาทำการดูแล-รักษา ให้ความรู้คนในครอบครัวในกรณี ดังกล่าว 2. บุคคลที่ไม่สามารถไปรับบริการที่โรงพยาบาลได้ ให้ประสานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำรถมา รับ-ส่ง ยังจุดบริการต่างๆ ที่สะดวกภายในชุมชน 3. บูรณาการร่วมกับ สหวิชาชีพ ภาคีทุกภาคส่วนให้เข้ามา ร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาโดยจะต้องมีหน่วยงานที่มีอำนาจในการตัดสินใจ มีงบประมาณ เข้ามาบูรณาการแก้ไขเยียวยาช่วยเหลือ เช่น การจัดสรรให้กลุ่มเปราะบางเข้าถึงสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ภายใต้การมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและส่งเสริม

ประเด็น	แนวทางการพัฒนา
7. ความเดือดร้อนที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้	1. จำแนกปัญหาและหาหน่วยงานที่สามารถแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนดังกล่าวได้โดยตรง โดยอาจจะเป็นหน่วยงานรับเรื่องและประสานงานให้เบื้องต้น 2. ทำหนังสือคู่มือ/ประกาศ ชี้แจง กรณีประชาชนประสบความเดือดร้อนฯ ว่าควรต้องติดต่อหน่วยงานใด 2.1 กรณีคนในบ้านไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน/การตกหล่นทางทะเบียนราษฎร / บ้านไม่มีบ้านเลขที่ / ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน / สามารถติดต่อสำนักทะเบียนอำเภอในพื้นที่ของท่านเพื่อดำเนินการหรือประสานงานต่อไป 2.2 หากไม่ได้รับความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ ให้ประสานงานหรือร้องเรียนผ่านศูนย์ดำรงธรรมหรือสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ 2.3 การไม่มีประปาหรือไฟฟ้าใช้ สามารถติดต่อหน่วยงานทั้งการประปาส่วนภูมิภาคหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้โดยตรง 3. ประสานหน่วยงานต่างๆ เข้ามาบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหหรือบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน กรณีที่หน่วยงานเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหให้ได้ อาจจะต้องยื่นเรื่องไว้ที่ศูนย์ดำรงธรรม หรือ ตั้งเป็นคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหเหล่านี้

05

Best Practice แนวทางผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

มิติที่ 1

ด้านบ้าน / ที่อยู่อาศัย

มิติที่ 1 ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย

โครงการใส่ใจทุกซ์สุข ทุกครัวเรือน อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ข้อ 2 บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม

ข้อ 3 ไม่มีส้วม

ข้อ 4 มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ดำเนินโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสในระบบ ThaiQM อำเภอเมืองลำปาง “ใส่ใจทุกซ์สุข ทุกครัวเรือน” ภายใต้โครงการอำเภอนำร่อง “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย ประจำปี 2565 ด้วยความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ทั้ง 7 ภาคี ทั้งภาครัฐ ภาคศาสนา ภาคเอกชน ภาคสื่อมวลชน ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคประชาสังคม ดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมบ้าน สร้างห้องน้ำที่ชำรุด/ทรุดโทรม ให้แก่ผู้ยากไร้ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 23 ครัวเรือน

งบประมาณ 629,040 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ กรกฎาคม 2565 - ตุลาคม 2565

วิธีการดำเนินการ

1. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากภาคีเครือข่าย 7 ภาคี ที่ร่วมรับผิดชอบโครงการเพื่อวางแผนการดำเนินงาน
2. ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดำเนินการสำรวจ ออกแบบ และประมาณการ
 - บ้านที่ชำรุด/ทรุดโทรม ของผู้ยากไร้ จำนวน 23 ครุฑเรือน
 - ห้องน้ำ (ส้วม) สำหรับบ้านของผู้ยากไร้ จำนวน 1 ครุฑเรือน
 - ห้องน้ำ (ส้วม) ที่ชำรุด/ทรุดโทรม ของผู้ยากไร้ จำนวน 3 ครุฑเรือน
3. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการสร้าง
 - บ้านที่ชำรุด/ทรุดโทรม ของผู้ยากไร้ จำนวน 23 ครุฑเรือน
 - ห้องน้ำ (ส้วม) สำหรับบ้านของผู้ยากไร้ จำนวน 1 ครุฑเรือน
 - ห้องน้ำ (ส้วม) ที่ชำรุด/ทรุดโทรม ของผู้ยากไร้ จำนวน 3 ครุฑเรือน
4. ดำเนินการสร้าง
 - บ้านที่ชำรุด/ทรุดโทรม ของผู้ยากไร้ จำนวน 23 ครุฑเรือน
 - ห้องน้ำ (ส้วม) สำหรับบ้านของผู้ยากไร้ จำนวน 1 ครุฑเรือน
 - ห้องน้ำ (ส้วม) ที่ชำรุด/ทรุดโทรม ของผู้ยากไร้ จำนวน 3 ครุฑเรือน
5. ติดตามประเมินผล

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

คุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสตามระบบ ThaiQM มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การระดมความร่วมมือจากหน่วยงานภาคีต่าง ๆ มาดำเนินโครงการเพื่อความสำเร็จของโครงการ ทั้งหน่วยงานที่เป็นภารกิจโดยตรงและบทบาทในการสนับสนุน เห็นได้จากการดำเนินการก่อสร้างหรือซ่อมแซมโดยขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่มีแรงงาน เช่น ทหาร กองอาสาสมัครชาตินิรโทษกรรม และจิตอาสา ร่วมดำเนินการ

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 1 ด้านบ้าน/ที่อยู่อาศัย

โครงการคนวังจันทร์ ไม่ทิ้งกัน
อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง

ข้อ 2 บ้านมีสภาพชำรุด/ทรุดโทรม

ข้อ 3 ไม่มีส้วม

ข้อ 4 มีส้วม แต่ไม่ถูกสุขลักษณะ

ที่ทำการปกครองอำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ ส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เหล่ากาชาดจังหวัดระยอง และ จิตอาสา ในพื้นที่ร่วมดำเนินโครงการ “คนวังจันทร์ ไม่ทิ้งกัน” ช่วยเหลือครัวเรือนที่ได้รับความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยมีสภาพชำรุด ทรุดโทรม ไม่มีส้วม มีส้วมแต่ไม่ถูกสุขลักษณะ และมอบเครื่องอุปโภค บริโภค

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 19 ครัวเรือน

งบประมาณ จากกองทุน “คนวังจันทร์ ไม่ทิ้งกัน”

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่าง เดือนมิถุนายน - เดือนตุลาคม 2565

วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง
2. บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายส่วนราชการ ภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ ผู้นำท้องที่/ท้องถิ่น จิตอาสาร่วมสนับสนุนงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้างสำหรับซ่อมแซมที่อยู่อาศัย โดยกองทุน “คนวังจันทร์ ไม่ทิ้งกัน”
3. ดำเนินการโดยอาศัยกลไกเครือข่ายในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง ให้ความช่วยเหลือกลุ่มบ้าน/ที่อยู่อาศัย

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ครัวเรือนในพื้นที่อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง มีบ้านและมีห้องน้ำที่ถูกต้องลักษณะ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. ภาคเอกชน และองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ซ่อมแซม ที่อยู่อาศัย และห้องน้ำ
2. หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนแรงงาน เช่น ทหาร กองอาสารักษาดินแดน หรือจิตอาสาในการดำเนินการโครงการฯ

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 2

ด้าน น้ำดื่ม/น้ำใช้

มิติที่ 2 ด้าน น้ำดื่ม/น้ำใช้

โครงการลำห้วยพระคือ สายน้ำแห่งชีวิต พื้นที่เศรษฐกิจชุมชน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ข้อ 8 ด้านไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างพอเพียงตลอดปี

ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองขอนแก่น ได้รับการคัดเลือกเป็นตัวแทนจังหวัดขอนแก่น ให้เข้าร่วมโครงการอำเภอนำร่อง "บำบัดทุกข์ บำรุงสุข" แบบบูรณาการ และสร้างนักขับเคลื่อนยุทธศาสตร์นำการเปลี่ยนแปลง และได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ผ่านการนำเสนอ โครงการ "ลำห้วยพระคือ สายน้ำแห่งชีวิต พื้นที่เศรษฐกิจชุมชน" ประกอบด้วย 8 โครงการย่อย ได้แก่ 1) โครงการการกำจัดผักตบชวา 2) โครงการบำบัดน้ำเสียด้วยผักตบชวาและลูกบอลจุลินทรีย์ 3) โครงการบ้านนี้รักษาน้ำ 4) โครงการบ่อบำบัดน้ำเสียแหลมผักเบี้ยที่หนองเลิงเปลือย 5) ปลุกผักสวนครัว (รั้วกินได้) 6) โครงการผักตบชวาสร้างรายได้ 7) โครงการส่งเสริมการตลาดจำหน่ายผลผลิตของชุมชน 8) สร้างฐานเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยบูรณาการภาคีเครือข่ายเป็นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชาสู่ความยั่งยืน ได้แก่ 1) คณะกรรมการหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลพระลับ 2) คณะกรรมการตำบลพระลับ 3) เทศบาลตำบลพระลับ 4) ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองขอนแก่น 5) จังหวัดขอนแก่น 6) องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 7) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 10 8) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น 9) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 6 ขอนแก่น 10) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานวิทยาเขตขอนแก่น 11) โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 12) ประชาชนจิตอาสาในพื้นที่ตำบลพระลับทุกหมู่บ้าน 13) ภาคเอกชน ภาคประชาชน ผู้นำทางศาสนา 14) มณฑลทหารบกที่ 23 15) เทศบาลนครขอนแก่น 15) เรือนจำกลางขอนแก่น 16) โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาหนองหวาย สำนักงานชลประทานที่ 6 ขอนแก่น 17) สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองขอนแก่น และ 18) สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเมืองขอนแก่น

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มครัวเรือนในระบบ TPMP จำนวน 30 ครัวเรือน กลุ่มครัวเรือนในระบบ ThaiQM จำนวน 109 ครัวเรือน และประชาชนในพื้นที่ตำบลพระลับ อำเภอเมืองขอนแก่น จำนวน 6,124 ครัวเรือน

งบประมาณ จำนวน 649,000 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่าง เดือนมิถุนายน - ธันวาคม 2565

วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจความต้องการในพื้นที่ในการวางแผนกิจกรรม
2. จัดประชุม/วางแผนการจัดกิจกรรม
3. จัดทำโครงการเสนอ/อนุมัติโครงการ
4. ประสานงาน และดำเนินการแจ้งกลุ่มเป้าหมายรับทราบ วัน เวลา สถานที่ในการดำเนินการ
5. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการ
6. นิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรม
7. สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

1. ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการดำเนินโครงการ
2. เกษตรกรได้รับผลผลิตแปลงนาข้าวที่เคยถูกน้ำท่วมซ้ำซากและในปีไม่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยพายุโนรู
3. ท้ายอาศัยในพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากในพื้นที่ตำบลพระลับ ในปีนี้ไม่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยพายุโนรู
4. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากปัญหามลพิษด้านสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดีขึ้น
5. เกิดชุมชนเกื้อกูล เศรษฐกิจฐานรากมีความเข้มแข็ง
6. สถิติการร้องเรียนปัญหาทางสังคมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ/ศูนย์ใกล้เคียงชุมชน/คณะกรรมการหมู่บ้านของพื้นที่ตำบลพระลับลดลง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ชาวตำบลพระลับถือเป็นต้นแบบของพสกนิกรผู้จงรักภักดี ซึ่งพื้นที่แห่งนี้มีองค์ความรู้ มีสิ่งที่ดีที่ทุกคนสามารถมาเรียนรู้ได้ดียิ่งแล้ว แต่สิ่งที่ต้องทำหลังจากนี้ คือ การวางแผนการบริหารจัดการ เช่น วางแผนปลูกผักสวนครัวให้มีระบบที่ทำให้เรามีผักสวนครัวกินในทุกวันโดยมีวิธีการมีขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือนั่งคุยกันอันเป็นการ"พัฒนาคน" ระดมสมองภาคีเครือข่าย สร้างความรู้ความเข้าใจในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ หรือแม้แต่โครงการพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี "บ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง" ทรงทำให้พวกเราทุกคนเห็นว่า ผักสวนครัวในบ้านเป็นความมั่นคงหนึ่งของชีวิต เพราะชีวิตต้องมีอาหารกินทุกวัน เพื่อให้ร่างกายอยู่ได้ และอยู่ได้ด้วยผักที่ปลอดภัยไร้พิษ ไม่ก่อโรคร้ายกับร่างกาย และขอให้จังหวัดขอนแก่นได้หารือการดำเนินการจัดการน้ำเสีย ร่วมกับองค์การบริหารจัดการน้ำเสีย และหน่วยงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมและระบบบำบัดน้ำเสียครัวเรือน เพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาน้ำเสียชุมชนที่ยั่งยืน

ศูนย์เรียนรู้ 19 พอเพียง เป็นการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้แห่งใหม่ของตำบลพระลับ โดยฝ่ายปกครองตำบลพระลับ ประชุมมีมติที่จะจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนแห่งนี้ จึงได้ก่อตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอเมืองขอนแก่น โดยมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ อสม. และชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินงานร่วมใจกันสร้าง และทุกหมู่บ้านได้รวมเงินบ้านละ 5,000 บาท เป็นทุนเริ่มต้นในการดำเนินงาน ซึ่งการจัดทำศูนย์เรียนรู้ 19 พอเพียงนี้จะเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาปฏิบัติ บนเนื้อที่ 379 ไร่ นำจุดเด่นของ 19 หมู่บ้านในตำบลพระลับมาไว้ที่ศูนย์แห่งนี้ เพื่อให้เป็นสวนสุขภาพที่กินได้ เป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนทั่วไป ประการสำคัญมีแนวทางที่จะนำน้ำเน่าเสียในพื้นที่หนองเล็งเปื้อนที่เป็นปัญหาใหญ่ของเมืองขอนแก่น มาทำให้เกิดประโยชน์ สามารถพัฒนาพื้นที่ให้ปรับเปลี่ยนเป็นเงินได้ โดยมีการจัดทำฐานเรียนรู้ตามแนวทางทฤษฎีใหม่ และโคก หนอง นา ประกอบด้วย ฐานที่ 1 คนรักสุขภาพ ฐานที่ 2 เพาะชำไม้ดอกไม้ประดับ ฐานที่ 3 คนรักขนาน้ำ ฐานที่ 4 คลองไส้ไก่ ฐานที่ 5 คนรักดิน ฐานที่ 6 ปุ๋ยหมักรักษ์โลก ฐานที่ 7 คนมีน้ำยา ฐานที่ 8 คนรักป่า ฐานที่ 9 คนมีไฟ และฐานที่ 10 สิ่งแวดล้อม

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหาด้าน SDGs ในข้อ

มิติที่ 2 ด้าน น้ำดื่ม/น้ำใช้

โครงการ Care คลอง Care คุณ อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ข้อ 8 ด้านไม่มีน้ำสะอาดใช้อย่างพอเพียงตลอดปี

“โครงการ Care คลอง Care คุณ ช่วยให้การระบายน้ำและการบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น
ป้องกันปัญหาน้ำขัง น้ำเสีย อุทกภัย ภัยแล้ง ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

ที่มอำเภไทรน้อย ประกอบด้วย ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ตั้งในพื้นที่ เทศบาลตำบลไทรน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วัดไทรใหญ่ วัดไทรน้อย สถานศึกษาในพื้นที่คณะกรรมการพัฒนา
บทบาทสตรีอำเภไทรน้อย ประชาชนริมคลอง ประชาชนจิตอาสา และภาคเอกชน ดำเนินการขุดลอกคลอง
พระพิมลซึ่งมีสภาพตื้นเขิน มีดินเลน ขยะ และผักตบชวาหนาแน่น ทำให้การระบายน้ำไม่สะดวก เกิดปัญหา
น้ำเน่าเสีย ส่งผลให้น้ำที่จากบ้านเรือนชุมชนริมน้ำและฝนที่ตกลงมาในพื้นที่ระบายน้ำได้ไม่ดีเท่าที่ควร เพื่อประโยชน์
ในการระบายน้ำทางอำเภและเครือข่ายดำเนินการโดยใช้เครื่องจักรกล ขุดลอกดินระยะทาง 5.1 กิโลเมตร
กลุ่มเป้าหมาย

1. ประชาชนริมน้ำ
2. ประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
3. ประชาชน/ผู้ประกอบการ ที่ค้าขายที่ตลาดน้ำ และริมฝั่งคลอง
4. ชุมชนบ้านจัดสรร ผู้ประกอบการร้านค้า บริษัท ต่างๆ ในเขตพื้นที่เศรษฐกิจของอำเภ

งบประมาณ

1. กิจกรรมขุดลอกคลองพระพิมล ใช้งบประมาณจากกรมชลประทาน
2. กิจกรรมอื่น ๆ ภาคิเครือข่ายอำเภไทรน้อยร่วมกันดำเนินการโดยไม่ใช้งบประมาณ

ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2564 ถึง เดือนมกราคม 2566

วิธีการดำเนินการ

1. กิจกรรม Kick off รวมพลคน Care คลอง
2. กิจกรรมขุดลอกคลองพระพิมล
3. กิจกรรมระดมพลังประชาชนจัดเก็บผักตบชวาและวัชพืช

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

มูลค่าทางเศรษฐกิจ

1. มีพื้นที่ได้รับประโยชน์โดยตรง 12,000 ไร่ พื้นที่ป้องกันน้ำท่วมได้ 7,000 ไร่ (ข้อมูลจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.))
2. มูลค่ารายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. การระบายน้ำและการบริหารจัดการน้ำมีประสิทธิภาพมากขึ้น ป้องกันปัญหาน้ำขัง น้ำเสีย อุทกภัย ภัยแล้ง ลดความเสียหายทางเศรษฐกิจของกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

มูลค่าทางสังคม

1. ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งน้ำ มีความห่วงแหนและมีส่วนร่วมในการช่วยกันดูแลรักษาแหล่งน้ำ
2. ระบบนิเวศอุดมสมบูรณ์ สภาพแวดล้อมน่าอยู่ สะอาด ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. สังคมมีความเข้มแข็ง มั่นคง ปลอดภัย นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การดำเนินโครงการ Care คลอง Care คุณ ประสบความสำเร็จได้ด้วยการตั้งทีมอำเภอไทรน้อย ประกอบด้วยส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่ตั้งในพื้นที่ เทศบาลตำบลไทรน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน วัดไทรใหญ่ วัดไทรน้อย สถานศึกษาในพื้นที่ คณะกรรมการพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอไทรน้อย ประชาชนริมคลอง ประชาชนจิตอาสา และภาคเอกชน ดำเนินการขุดลอกคลองพระพิมลจนประสบความสำเร็จ สร้างคุณภาพชีวิตในด้านน้ำสะอาดและการสุขาภิบาลให้กับประชาชนในพื้นที่

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 3

ด้านการศึกษา

มิติที่ 3 ด้านการศึกษา

โครงการศูนย์พัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร อำเภอยะหริ่ง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ข้อ 8 มีเด็กอายุ 3-5 ปี ไม่ได้เข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ข้อ 9 มีเด็กอายุ 6-14 ปี ไม่ได้เรียนชั้นประถม/
มัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ 10 มีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3
และไม่ได้เรียน

ข้อ 11 มีคนในครอบครัวไม่สามารถอ่าน
เขียน ภาษาไทยได้

ที่ทำการปกครองอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ดำเนินโครงการศูนย์พัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสาร โครงการ
สานฝันเพื่อน้องด้วยโอกาสในพื้นที่ โครงการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
“พาน้องกลับมาเรียน” และโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือ ร่วมกับภาคีเครือข่าย ได้แก่ ศจพ.อ.ยะหริ่ง, สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1, ส่วนราชการ, ภาคเอกชน, ผู้นำชุมชน, ผู้นำศาสนา, ผู้นำท้องที่
และผู้นำท้องถิ่นในอำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

กลุ่มเป้าหมาย เด็กอายุ 4-7 ปี ในพื้นที่อำเภอยะหริ่ง จำนวน 18 ตำบล

งบประมาณ ไม่มี

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2564 ถึง 30 มีนาคม 2565

วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจความต้องการในพื้นที่เพื่อวางแผนกิจกรรม
2. จัดประชุม/วางแผนการจัดกิจกรรม
3. จัดทำโครงการเสนอ/อนุมัติโครงการ
4. ประสานงานและดำเนินการแจ้งให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบวันเวลา และสถานที่ในการดำเนินการและประสานผู้เกี่ยวข้อง
5. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการ
6. นิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรม
7. สรุปและรายงานผลดำเนินโครงการ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

1. เด็กอายุ 4-7 ปี มีทักษะด้านภาษา เช่น ทักษะการฟัง การพูด และการอ่านภาษาไทยได้ถูกต้อง
2. สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาสในพื้นที่
3. ผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาสามารถกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา ได้รับการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ หรือการศึกษานอกระบบในชั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

โครงการส่งเสริมโอกาส ความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางการศึกษา สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยการตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนที่หลุดออกจากระบบการศึกษาก่อนที่จะมาดำเนินการติดตามผู้เรียน และดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีการประสานดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ และในท้ายที่สุดมีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานให้ ศพพ.อ.ยะหริ่งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 3 ด้านการศึกษา

โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ
หลังจบการศึกษาภาคบังคับ รุ่นที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ข้อ 10 มีคนในครอบครัวเรียนจบ ม.3 และไม่ได้เรียนต่อ

สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานยโสธร อำเภอเมืองยโสธร ดำเนินการประสานกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูเรือนที่มีเด็กนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ในปีการศึกษา 2565 ซึ่งมีความพร้อมและสมัครใจที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการภาคีเครือข่าย เข้ารับการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อนำไปประกอบอาชีพในอนาคต

วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจความต้องการในพื้นที่เพื่อวางแผนกิจกรรม
2. จัดประชุม/จัดทำโครงการเสนอ/อนุมัติโครงการ
3. ประสานกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูเรือนที่มีเด็กนักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ในปีการศึกษา 2565
4. ประสานงานและดำเนินการแจ้งให้กลุ่มเป้าหมายรับทราบวันเวลา และสถานที่ในการดำเนินการ
5. ดำเนินการจัดกิจกรรมตามโครงการ
6. สรุปและรายงานผลดำเนินโครงการ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ ในปีการศึกษา 2565 มีความพร้อมและมีความเข้าใจในการฝึกอาชีพ ณ สถานประกอบการ สามารถประกอบอาชีพได้ตามความรู้ความสามารถ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. มีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายในพื้นที่
2. เยาวชนสามารถเลือกได้ว่ามีความประสงค์ต้องการจะฝึกอาชีพประเภทใดบ้าง ทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 4

รายได้และอาชีพ

มิติที่ 4 ด้านรายได้และอาชีพ

โครงการปลูกพลังความคิด ปรับวิถีชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง
เปลี่ยนเมืองพิษณุโลกสู่ความยั่งยืน (SDGs) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ข้อ 13 มีคนวัยทำงานในครอบครัว
ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 40,000 บาท

ข้อ 14 มีคนอายุ 15-59 ปี
ไม่มีอาชีพและรายได้

ข้อ 15 มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป
ไม่มีอาชีพและรายได้

“โครงการปลูกพลังความคิด ปรับวิถีชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง เปลี่ยนเมืองพิษณุโลกสู่ความยั่งยืน (SDGs) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน” (โครงการ 3 ป. สู่ความพอเพียง อ.เมืองพิษณุโลก จ.พิษณุโลก) สะท้อนการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีลำดับการพัฒนาตั้งแต่ขั้นต้นขั้นกลางและขั้นก้าวหน้า ด้วยการเน้นการสร้างทีม เพื่อให้ทีมไปขยายผลผลิตแห่งการพัฒนา ผลผลิตแห่งความยั่งยืนให้ครอบคลุมในทุกตำบล/หมู่บ้าน ทุกอำเภอ

ทฤษฎีต้นไม้ของ อ.เมืองพิษณุโลก ใช้หลักการทรงงาน และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาประยุกต์ใช้ตามภูมิสังคม โดยเริ่มจากหน่วยที่เล็กที่สุดแต่สำคัญที่สุด คือ “การพัฒนาคน” ด้วยการปลูกพลังความคิดเพื่อช่วยทำให้เกิดการ Change for Good ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ระดมความเห็น วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ศักยภาพ และโอกาสการพัฒนาตามภูมิสังคม รวมถึงการให้องค์ความรู้โดยน้อมนำศาสตร์พระราชาทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่โคก หนอง นา และการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG) มาต่อยอดโครงการ เพื่อเปลี่ยนเมืองพิษณุโลกให้เป็นเมืองที่ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยขยายผล “ส้มซ่าโมเดล” ไปยังทุกหมู่บ้าน/ตำบล มีทีมอำเภอนำร่องฯ ภาศิเครือข่าย เป็นพี่เลี้ยงและมีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นกลไกหลักในการพัฒนาให้เกิดผล

“ทีมอำเภอนำร่องฯ ได้สร้างผู้นำในระดับพื้นที่ทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อปท. ส่วนราชการ และภาคีอื่น ๆ ให้มีความรู้ความเข้าใจในลักษณะ “ผู้นำทำก่อน” ลงพื้นที่รับฟังปัญหาความเดือดร้อน โดยอบรมเชิงปฏิบัติการ “สร้างนักขับเคลื่อนระดับตำบล (D-CAST)” จำนวน 3 รุ่น ๆ ละ 100 คน รวม 300 คน เป็นกลไกขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และจัดเวทีประชาคมรับฟังความคิดเห็นและสร้างการรับรู้ในระดับตำบล ตำบลละ 100 คน รวม 2,000 คน และนำกิจกรรมปรับวิถีชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียงผ่าน 6 กิจกรรม คือ

1. น้อมนำแนวพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “บ้านนี้มีรัก ปลูกผักกินเอง” ขับเคลื่อนด้วยพลังบวร “บ้าน” โดยใช้ครัวเรือนต้นแบบ 19 ตำบล 173 หมู่บ้าน ๆ ละ 20 ครัวเรือน รวม 3,460 ครัวเรือน “วัด” ตำบลละ 1 วัด รวม 19 แห่ง “โรงเรียน” ตำบลละ 1 แห่ง รวม 19 แห่ง ซึ่งทุกคนในหมู่บ้านมีการปลูกพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร อย่างน้อย 15 ชนิด ไว้บริโภค เพื่อลดรายจ่ายหลายแสนบาทและจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่ม เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในเวลา 3 เดือนจำนวนกว่า 3 ล้านบาท มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน ทำให้ทราบผลการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้มากขึ้น และยังมีการจัดทำถังขยะเปียกลดโลกร้อนหมู่บ้านละ 20 ครัวเรือน และขยายผลครบทุกครัวเรือน ควบคู่กับ 1 ตำบล 1 ถนนกินได้ เป็นแหล่งอาหารชุมชนสร้างความมั่นคงทางอาหารอีก 19 แห่ง ในระยะทางกว่า 20 กิโลเมตร

2. ทฤษฎีใหม่ประยุกต์สู่โคก หนอง นา ผ่านกิจกรรมหว่านวันแม่ เกี่ยววันพ่อ ห้องเรียนหัวคันนา ครูพาทำ สร้างฐานสอนลูกตำนาน ส.ว. เอามื้อสามัคคี ทำให้ยกระดับ บริหารพื้นที่เป็นแหล่งเรียนรู้สู่ประชาชนได้

3. ชุมชนสวัสดิการสร้างงาน สร้างรายได้โดยนำกลุ่มเป้าหมายใน TPMAP และ ThaiQM จำนวน 370 ครัวเรือน มาอบรมให้ความรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพ อบรมพัฒนาคุณภาพชีวิต จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชน เช่น ลูกประคบสมุนไพร ยาต้ม มีการทำกองทุนสวัสดิการเป็นรายได้เพื่อปันน้ำใจช่วยเหลือสังคม และไปพัฒนา กลุ่มเปราะบางและผู้ประสบปัญหาอุทกภัยในพื้นที่

4. ธนาคารพันธกรรมพืชสร้างเครือข่าย โดยสามารถจัดตั้งธนาคารพันธกรรมพืชในทุกตำบล และแหล่งรวบรวมอนุรักษ์ใช้ประโยชน์จากพันธุ์พืชสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน

5. ตลาดประชารัฐ โดยจัดตลาดหน้าวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร (วัดใหญ่) เชื่อมโยงกิจกรรม “ชินะราชา เบิกฟ้าเสริมบุญ ตักบาตรรับอรุณ หน้าวิหารเสริมพลังศรัทธา @ เมืองสองแคว” ทุกเช้าวันเสาร์ ตั้งแต่ 5:00-10:00 น. โดยนำผลผลิตจากกิจกรรมบ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง โคก หนอง นา ชุมชนสวัสดิการ และพื้นที่การเรียนรู้ชุมชนพัฒนา มาจำหน่ายสร้างรายได้ให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจ จำนวนกว่า 50,000 บาทต่อครั้ง นอกจากนี้ ยังได้ขยายผลตลาดวัฒนธรรม ตลาดชุมชนประจำหมู่บ้าน/ตำบลให้เป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตสร้างรายได้

6. พื้นที่การเรียนรู้ชุมชน เป็นแปลงสาธิตต้นแบบบ้านนี้มีรักปลูกผักกินเอง แหล่งขยายพันธุ์ข้าวหลากหลาย ข้าวพันธุ์พื้นถิ่นกว่า 50 สายพันธุ์ เป็นที่เก็บเกี่ยว/จำหน่ายผลผลิต เป็นตลาดประชารัฐ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และส่งเสริมขยายพื้นที่ต้นแบบให้มีมากขึ้น

ทีม อ.เมืองพิษณุโลก มุ่งพัฒนาโดยยึด “คน” เป็นฐาน สิ่งที่เป็นกลยุทธ์ที่แยบยลที่สุด คือ “การสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนและการลุกขึ้นมาเข้าใจในสิ่งที่เป็นหลักการ” ให้รู้ว่าการพัฒนาพื้นที่และการพัฒนาคน ให้ความสุขที่แท้จริง มีกระบวนการ คือ “ความพอเพียงที่จะทำให้เกิดความพอดี” และแม้ว่าโครงการอำเภอนำร่องฯ จะหมดไป แต่กระบวนการที่เกิดขึ้นนี้จะถูกสานต่อไปเรื่อย ๆ ด้วยความเข้าใจของคน เพราะคนเป็นองค์ความรู้ที่ยั่งยืนที่สุด เมื่อเขาเรียนรู้แล้วก็จะบอกต่อความรู้ไปยังคนอื่น ๆ จนกลายเป็นวิถีชีวิต และส่งต่อจากคนสู่คน ทำให้เกิดผลสำเร็จมากที่สุด และเกิดความสุขมวลรวมชุมชน (Gross Village Happiness : GVH) โดยเติมเต็มด้วยงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะคน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ให้ดีขึ้น

วิธีการดำเนินการ

การบูรณาการ กลไก 357

3 ระดับ : ระดับชุมชน/หมู่บ้าน/จังหวัด

5 กลไก : ประสานงานภาคีเครือข่าย การบูรณาการแผนงานและยุทธศาสตร์ การติดตามหนุนเสริมและประเมินผล การจัดการความรู้และการสื่อสารสังคม

7 ภาคีเครือข่าย : ภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคผู้นำศาสนา ภาคเอกชน ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคสื่อสารมวลชน

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

เปลี่ยนเมืองพิษณุโลกสู่ความยั่งยืน (SDGs) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

แนวคิด 3 ป. สู่ความพอเพียง

1. “ปลูก” ปลังความคิด
2. “ปรับ” วิธีชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง
3. “เปลี่ยน” เมืองพิษณุโลกสู่ความยั่งยืน (SGGs) เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มติที่ 4 ด้านรายได้และอาชีพ

โครงการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้กิจกรรม ปากพนัง สร้างสุข
อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อ 13 มีคนวัยทำงานในครอบครัว
ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 40,000 บาท

ข้อ 14 มีคนอายุ 15-59 ปี
ไม่มีอาชีพและรายได้

ข้อ 15 มีคนอายุ 60 ปีขึ้นไป
ไม่มีอาชีพและรายได้

พื้นที่อำเภอปากพนังมีพืช คือ ต้นราโพ ที่เติบโตขึ้นง่ายและมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งคุณลักษณะ ลำต้นเป็นลำๆ คล้ายไม้ไผ่ มีปล้องข้อที่ลำต้น มีความโปร่งด้านใน ต้นราโพเติบโตได้ง่ายและรวดเร็วในพื้นที่ลุ่มน้ำขัง และเป็นพืชที่กำจัดยาก อำเภอปากพนัง จึงได้คิดค้นหาวิธีการกำจัดวัชพืชดังกล่าวที่มีมากในพื้นที่ แต่สามารถทำให้ต้นราโพ มีคุณค่า มีราคาได้ สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และได้ทราบข้อมูลจากสื่อโซเชียลว่ามีการนำต้นราโพมาทำเป็นหลอดดูดธรรมชาติแทนหลอดดูดพลาสติกลดภาวะโลกร้อน ที่อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

อำเภอปากพนัง จึงได้นำส่วนราชการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาคเครือข่าย และภาคธุรกิจเอกชน ไปศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนราโพคนพรุ ชะอวด อำเภอชะอวด จึงทราบว่าหลอดดูดราโพ เป็นที่ต้องการของตลาดจำนวนมาก และได้ศึกษาเรียนรู้กระบวนการจนเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติต่อยอดได้ในพื้นที่อำเภอปากพนังได้ จึงเกิดแนวคิดรวมกลุ่มกันจากหลักการและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเพื่อจัดตั้งกลุ่มผลิตหลอดดูดราโพขึ้น และได้ดำเนินการไปขอจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ในนาม “วิสาหกิจชุมชนหลอดดูดราโพ เมืองเปี้ยซัด” พร้อมทั้งได้เปิดรับสมาชิกเพิ่มเพื่อให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ และขยายไปยังอำเภอใกล้เคียงที่มีแปลงปลูกต้นราโพในพื้นที่

กลุ่มเป้าหมาย ครัวเรือนตกเกณฑ์มีติด้านรายได้เข้าร่วมการอบรมจำนวน 200 คน ในทุกหมู่บ้านของอำเภอปากพนัง

โดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการ

ระยะเวลาดำเนินการ วันพุธที่ 7 กันยายน 2565

วิธีการดำเนินการ

1. จัดทำโครงการฝึกอบรมการผลิตหลอดดูดธรรมชาติราโพ ณ ศูนย์ทดลองผลิตหลอดดูดธรรมชาติราโพ อำเภอปากพนัง
2. ภาศึเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ ที่ทำการปกครองอำเภอปากพนัง คณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจหลอดดูดธรรมชาติราโพ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มเปราะบาง จำนวน 200 คน
3. จัดนิทรรศการทางเลือกการฝึกอบรมด้านอาชีพ ให้แก่ครัวเรือน

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ครัวเรือนได้รับความรู้ในการฝึกอบรมอาชีพการผลิตหลอดราโพ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน รวมทั้งเป็นการนำวัสดุพิษราโพ มาใช้ให้เกิดประโยชน์

1. การสร้างความเข้าใจ
2. การศึกษาเรียนรู้วิจัย
3. การใช้ภูมิปัญญาในพื้นที่
4. การประชาสัมพันธ์/การตลาด
5. การขยายภาศึเครือข่าย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

1. การใช้ภูมิปัญญาและทรัพยากรในพื้นที่
2. ความเข้มแข็งของพลังภาศึเครือข่ายและชุมชน

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญห SDGs ในข้อ

มิติที่ 5

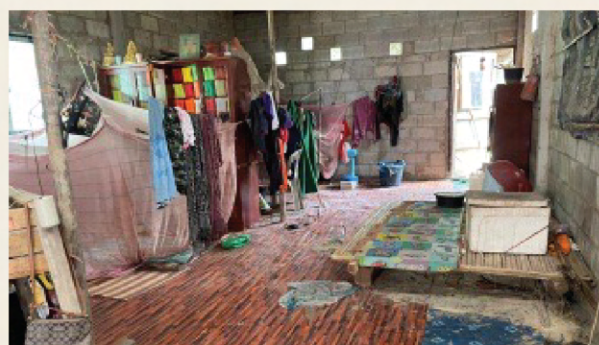
ความปลอดภัย

มิติที่ 5 ความปลอดภัย

โครงการคนข้าสูงฮักแพง เบิ่งแงกัน อำเภอข้าสูง จังหวัดขอนแก่น

ข้อ 19 ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ทีมแก่งจนอำเภอข้าสูง ประกอบด้วย ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยเตย กำนันตำบลห้วยเตย ผู้ใหญ่บ้านห้วยเตย คณะสงฆ์อำเภอข้าสูง และประชาชนผู้มีจิตศรัทธา จัดกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อจัดสร้างหอพระประจำอำเภอข้าสูง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2565 มียอดเงินสมทบจากผู้มีจิตศรัทธาทั้งสิ้น 263,437 บาท โดยได้จัดสรรเพื่อทำการจัดสร้างหอพระประจำอำเภอ เป็นเงิน 174,000 บาท ส่วนที่เหลือจำนวน 89,437 บาท นำไปจัดตั้งกองทุน “คนข้าสูงฮักแพง เบิ่งแงกัน” เพื่อเป็นกองทุนสาธารณกุศลในการดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่พี่น้องประชาชนอำเภอข้าสูงในทุกมิติต่อไป

ภาคีเครือข่ายแก่งจนอำเภอข้าสูง ได้ออกเยี่ยมเยียนและให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ทั้งที่เป็นครัวเรือนตกเกณฑ์ TPMAP ปี 2565 และครัวเรือนตกหล่น อย่างต่อเนื่อง โดยในรายงานยลหลวง เบ้าชนะ ซึ่งเป็นครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ TPMAP มิติที่ 4 ด้านรายได้ และครัวเรือนตกเกณฑ์ ThaiQM ปี 2565 ด้านความปลอดภัย ข้อที่ 20 ปัญหาด้านยาเสพติด ซึ่งเกิดจากบุตรชายทั้ง 2 คน ติดยาเสพติด ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว (นายหลวง เบ้าชนะ) จึงต้องทำงานหนักเพื่อดูแลครอบครัว ทั้งภรรยาที่เจ็บป่วย มีโรคประจำตัว และบุตรทั้ง 2 คน ทำให้รายได้ไม่เพียงพอสำหรับใช้จ่ายในครัวเรือน โดยทีมแก่งจนได้ออกเยี่ยมเยียน ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาเสพติดแก่ครอบครัวดังกล่าว ตลอดจนประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายนอกอำเภอ เพื่อให้ความช่วยเหลือในส่วนที่เกี่ยวข้อง จนในปัจจุบันครอบครัวดังกล่าวมีสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย ครวเรือนนายหลวง เป้าชนะ อายุ 54 ปี อยู่บ้านเลขที่ 193 หมู่ที่ 1 บ้านห้วยเตย
- ตกเกณฑ์ TMAP ปี 2565 มิติที่ 4 ด้านรายได้
- ตกเกณฑ์ Thai QM ปี 2565 ด้านความปลอดภัย ข้อที่ 20 ปัญหาด้านยาเสพติด

งบประมาณ

1. งบประมาณจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในการก่อสร้างบ้านพอเพียง
 2. งบประมาณจากส่วนราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น สนับสนุนถุงยังชีพและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น
 3. ถุงยังชีพจากคณะสงฆ์อำเภอข้าสูง ตามโครงการ “สังฆทานปันสุข คนข้าสูงไม่ทอดทิ้งกัน”
- ระยะเวลาดำเนินการ ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2564 ถึง เดือนธันวาคม 2565

วิธีการดำเนินการ

1. จัดกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคีเพื่อจัดสร้างหอพระประจำอำเภอข้าสูง
2. จัดตั้งกองทุน “คนข้าสูงฮักแพง เป็งแกงกัน” เพื่อเป็นกองทุนสาธารณกุศล
3. เยี่ยมเยียนและให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาส ทั้งที่เป็นครัวเรือนตกเกณฑ์ TMAP ปี 2565 และครัวเรือนตกหล่นเพื่อให้ความช่วยเหลือ

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
สร้างโอกาสให้แก่ผู้ติดยาเสพติดได้กลับมาใช้ชีวิตในสังคมโดยปกติสุข

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

โครงการ “คนข้าสูงฮักแพง เป็งแกงกัน” ดำเนินการโดยทีมแก่นอำเภอข้าสูง ประกอบด้วย ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในพื้นที่คณะสงฆ์อำเภอข้าสูงและประชาชนผู้มีจิตศรัทธาจัดกิจกรรมทอดผ้าป่าสามัคคี เพื่อจัดสร้างหอพระประจำอำเภอข้าสูง จะเห็นได้ว่าเป็นการบูรณาการตามหลักการ “บวร” คือ 1) สถาบันครอบครัวหรือบ้าน 2) สถาบันศาสนาหรือวัด และ 3) สถานที่ให้ข้อมูลอย่างมีแบบแผนหรือโรงเรียน ซึ่งเป็นหลักการที่นำมาปรับใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาในระดับชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคมไทย รวมถึงมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนกวาดล้างพื้นที่ต่าง ๆ อย่างเข้มงวด รวมถึงมีการส่งเสริมการรับรู้การป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับบุคคลในระดับชุมชน

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 5 ความปลอดภัย

โครงการลาดตระเวนหาเบาะแสผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ กิจกรรมเดินรณรงค์ “White Zone สถานศึกษา กศน. ปลอดสารเสพติด” อำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน

ข้อ 19 ไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ข้อ 20 ได้รับผลกระทบจากปัญหายาเสพติด

ที่ทำการปกครองอำเภอสันติสุข จังหวัดน่าน ได้ร่วมกับสถานีตำรวจภูธรสันติสุข และ กศน. อำเภอสันติสุข ลงพื้นที่ลาดตระเวนหาเบาะแสผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และร่วมเดินรณรงค์ “White Zone สถานศึกษา กศน. ปลอดสารเสพติด” เพื่อป้องกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาเสพติดในพื้นที่

กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนในพื้นที่ นักเรียน นักศึกษา

ไม่ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ ปีงบประมาณ 2565

วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจปัญหาความต้องการในพื้นที่อำเภอสันติสุข
2. บูรณาการร่วมสถานีตำรวจภูธรสันติสุข และ กศน. อำเภอ สันติสุข
3. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ
4. ดำเนินการโครงการลาดตระเวนหาเบาะแสผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และกิจกรรมเดินรณรงค์ “White Zone สถานศึกษา กศน. ปลอดสารเสพติด”

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ประชาชนในพื้นที่อำเภอสันติสุขมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และปัญหาเสพติดและอาชญากรรมลดลง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

การบังคับใช้กฎหมาย กวดขันดูแลในพื้นที่ และการส่งเสริมการรับรู้และการป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับบุคคล ส่งเสริมชุมชนให้เกิดการรับรู้ และเห็นคุณค่าของการป้องกันความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ระดับชุมชนจะช่วยลดความเสี่ยงภัยในชีวิตและทรัพย์สินของบุคคลและชุมชน ตามกลไกการดำเนินการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับพื้นที่

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 6

ด้านกลุ่มเปราะบาง

มิติที่ 6 ด้านกลุ่มเปราะบาง

โครงการเราจะอยู่เคียงข้างกัน เติมรักเติมใจให้เธอ อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก

ข้อ 19 ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง
ไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ

ข้อ 20 มีผู้ป่วยติดเตียง
ไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ

ข้อ 21 มีผู้พิการ
ไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ

ที่ทำการปกครองอำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ได้ร่วมกับ 7 ภาควิชาการ ได้แก่ ภาควิชาการ ภาควิชาศาสนา ภาควิชาเอกชน ภาควิชาประชาชน ภาควิชาสังคม และภาควิชาสื่อมวลชน ดำเนินโครงการเราจะอยู่เคียงข้างกัน เติมรักเติมใจให้เธอ ดูแลกลุ่มผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยติดเตียงและผู้พิการอย่างต่อเนื่อง

วิธีการดำเนินการ

1. พระคือผู้ให้ บิณฑบาต ข้าวสาร อาหาร สงเคราะห์กลุ่มเปราะบาง
2. นายอำเภอวังเจ้า เหล่ากาชาดจังหวัดตาก/ชมรมแม่บ้านมหาดไทยจังหวัดตาก และสถานีกาชาดเทพรัตน์ที่ 13 ช่วยเหลือมอบถุงธารน้ำใจกลุ่มเปราะบาง
3. จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ อำเภอวังเจ้า เพื่อช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง
4. บูรณาการร่วมกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตาก ดำเนินการสงเคราะห์ ห่วงใย ใส่ใจกลุ่มเปราะบาง
5. รวมพล 7 ภาควิชาการช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ผู้ป่วยติดเตียง และผู้พิการ ได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

โครงการเราจะอยู่เคียงข้างกัน เติมรักเติมใจให้เธอ เป็นโครงการสงเคราะห์กลุ่มเปราะบาง ทั้งผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยติดเตียง และผู้พิการ ด้วยการสนับสนุนจากต้นทางคือ สถาบันศาสนา และกลไกภาครัฐ ในลักษณะคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอบูรณาการร่วมกับภาควิชาการต่าง ๆ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดตาก ดำเนินการสงเคราะห์ ห่วงใย ใส่ใจกลุ่มเปราะบางในพื้นที่อำเภอวังเจ้า ด้วยความคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลายที่เชื่อมโยงงานต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิต รวมถึงการผสมผสานความหลากหลายของสหวิชาชีพ หน่วยงานองค์กร และภาคีทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหาบนความสัมพันธ์ที่เสมอภาคมีหน่วยงานเข้ามาบูรณาการแก้ไขเยียวยาช่วยเหลือ โดยจัดสรรให้กลุ่มเปราะบางเข้าถึงสวัสดิการของรัฐอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหาด้าน SDGs ในข้อ

มิติที่ 6 ด้านกลุ่มเปราะบาง

โครงการจิตอาสาปันสุข บรรเทาทุกข์ชาวสว่างอารมณ์ อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี

ข้อ 20 มีผู้ป่วยติดเตียง
ไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ

ข้อ 21 มีผู้พิการไม่ได้รับ
การดูแล ช่วยเหลือ

ข้อ 22 มีผู้สูงอายุไม่ได้รับ
การดูแล ช่วยเหลือ

ที่ทำการปกครองสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสว่างอารมณ์ ส่วนราชการ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายกลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอ
สว่างอารมณ์ ดำเนินโครงการ "จิตอาสาปันสุข บรรเทาทุกข์ชาวสว่างอารมณ์" ช่วยเหลือประชาชนด้วยการมอบ
เครื่องอุปโภคบริโภค และอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือน เป็นการลดค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิต

กลุ่มเป้าหมาย ครัวเรือนที่มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ

งบประมาณในการดำเนินการ จำนวน 50,000 บาท

ระยะเวลาดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2566

วิธีการดำเนินการ

1. สืบหาข้อมูลครัวเรือนในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้างต้นโดยอาศัยกลไกฝ่ายปกครองในระดับพื้นที่ ประกอบด้วย ปลัดอำเภอ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ ตรวจสอบข้อเท็จจริง เพื่อให้ความช่วยเหลือให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละครัวเรือน
3. ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ โดยอาศัยกลไกภาคีเครือข่ายในพื้นที่อำเภอสว่างอารมณ์ ให้ความช่วยเหลือ
บรรเทาความเดือดร้อนให้กับครัวเรือนที่ประสบปัญหา

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ครัวเรือนที่ประสบปัญหาที่มีผู้ป่วยติดเตียงไม่ได้รับการดูแล ช่วยเหลือ ได้รับการช่วยเหลือ ด้วยการมอบ
เครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน พร้อมทั้งเป็นขวัญและกำลังใจให้ในดำรงชีวิตต่อไป

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ภาคีทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมแก้ปัญหาโดยบูรณาการร่วมทุกภาคีเครือข่าย

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 7

ด้านกลุ่มความเดือดร้อน
ที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

มิติที่ 7 ด้านกลุ่มความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

โครงการตรวจสอบพันธุ์กรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทย
ที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ข้อ 26 ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่สำรวจ

“โครงการตรวจสอบพันธุ์กรรม เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร ทำให้ประชาชนได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน และได้บัตรประจำตัวประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐ”

ที่ทำการปกครองอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินโครงการตรวจสอบพันธุ์กรรม เพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 มีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎรในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มบุคคลที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร
งบประมาณ งบประมาณเบิกจ่ายตรงจากกรมการปกครอง
ระยะเวลาดำเนินการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2564 - 2565

วิธีการดำเนินการ

1. ประชาชนยื่นคำร้องขอลงรายการสัญชาติไทย 2. อำเภอสอบปากคำพยาน/ตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง/ยื่นจองคิวตรวจ DNA 3. ประชาชนตรวจ DNA ณ สถานตรวจ DNA ของรัฐที่กำหนดไว้ 4. นำผลตรวจ DNA ประกอบการเพิ่มชื่อ/จัดทำบัตรประจำตัวประชาชน

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

1. ประชาชนได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน/ได้บัตรประจำตัวประชาชน
2. ประชาชนได้รับสิทธิและสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

โครงการตรวจสอบพันธุ์กรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสถานะและสิทธิของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นปัญหาที่กรมการปกครองสามารถแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนได้โดยตรง ด้วยการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานทางสาธารณสุขในการตรวจ DNA ของคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

มิติที่ 7 ด้านกลุ่มความเดือดร้อนที่ไม่สามารถแก้ไขด้วยตนเองได้

โครงการ บำบัดทุกข์บำรุงสุข สร้างรอยยิ้ม ผู้ด้อยโอกาสพื้นที่ห่างไกล อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ข้อ 26 ไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หมูบ้าน/ชุมชนที่สำรวจ

ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ร่วมกับจิตอาสาพัฒนา และกลุ่มผู้นำท้องที่ท้องถิ่น ดำเนินโครงการ
บำบัดทุกข์บำรุงสุข สร้างรอยยิ้ม ผู้ด้อยโอกาสพื้นที่ห่างไกล โดยลงพื้นที่จัดทำบัตรประชาชนให้กับผู้ป่วยติดเตียง

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 26 ราย

ไม่ได้ใช้งบประมาณในการดำเนินการ

ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่าง เดือนกันยายน - เดือนตุลาคม 2565

วิธีการดำเนินการ

1. สำรวจข้อมูลครัวเรือนในพื้นที่ห่างไกลในอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
2. บูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย ประกอบด้วย จิตอาสาพัฒนา และกลุ่มผู้นำท้องที่ท้องถิ่น
3. ดำเนินการลงพื้นที่ทำบัตรประจำตัวประชาชนในพื้นที่ห่างไกลให้กับผู้ป่วยติดเตียง

ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

1. ประชาชนได้รับการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน/ได้บัตรประจำตัวประชาชน
2. ประชาชนได้รับสิทธิและสวัสดิการต่างๆ ของรัฐ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ที่ทำการปกครองอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนบูรณาการร่วมจิตอาสาพัฒนา และกลุ่มผู้นำท้องที่ท้องถิ่นลงพื้นที่
จัดทำบัตรประชาชนให้กับผู้ป่วยติดเตียง

โครงการนี้ สามารถแก้ไขปัญหา SDGs ในข้อ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เกิดขึ้นได้ด้วยการบูรณาการความร่วมมือ
ในการทำงานอย่างเป็นระบบ (Partnership) โดยขับเคลื่อนด้วย
สิ่งที่สำคัญคือ แรงปรารถนา (Passion) เพื่อให้สิ่งที่เราคิดจะทำ
สามารถ Active ได้ตลอดเวลา นำไปสู่ผลประโยชน์สูงสุดโดยตรง
ต่อพี่น้องประชาชนอย่างจริงจัง สอดคล้องตามกรอบแนวคิดในการส่งต่อ
Change for Good เพื่อให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืน
และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของกระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2565
“ประชาชนมีรากฐานการดำเนินชีวิตและพัฒนาสู่อนาคตได้อย่างมั่นคง
และสมดุล ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ภาคผนวก

1. หนังสือรายงานการแก้ไขปัญหาคความยากจน

2. Executive MOI Summary

3. ระบบติดตามรายงานอำเภอนำร่อง บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย
ที่ ๒๑๒๘ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการจัดความยากจน
และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM

ด้วยกระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนการจัดความยากจน
และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM เพื่อสำรวจปัญหา
ความเดือดร้อนของประชาชนทุกครัวเรือน ครอบคลุมทุกมิติปัญหาความเดือดร้อน ไม่จำกัดเฉพาะเรื่องของรายได้
เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงมิติด้านอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ มิติด้านที่อยู่อาศัย น้ำดื่ม/น้ำใช้ การศึกษา รายได้และอาชีพ
ความปลอดภัย กลุ่มเปราะบาง และปัญหาความเดือดร้อนอื่น ๆ ที่ประชาชนไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจ
การจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่ ดังนี้

๑. ที่ปรึกษาคณะกรรมการเฉพาะกิจการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการจัดความยากจน
และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM

๑.๑ รองศาสตราจารย์วราวรรณ โรจนไพฑูริย์

อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงมหาดไทย

๑.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเชษฐ โสวิทยสกุล

อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ปรึกษาปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒. คณะทำงานเฉพาะกิจการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานการจัดความยากจน
และพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM

๒.๑ องค์ประกอบ

๒.๑.๑ นายบุญลือ ธรรมธราบุรุษ

ประธาน

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่
กรมการปกครอง

๒.๑.๒ นางสาวอรอุมา วรแสน

รองประธาน

ผู้อำนวยการกลุ่มงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลง
กลุ่มยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลง กระทรวงมหาดไทย

๒.๑.๓ นายก่อเกียรติ แก้วกั้ง

คณะกรรมการ

ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารงานปกครอง
กรมการปกครอง

/๒.๑.๔ นายณัฐสิทธิ์...

๒.๑.๔	นายณัฐสิทธิ์ จิวเชื้อพันธุ์ เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๕	นางสาวจิตต์วี สุนทรนนท์ เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๖	นางสาวปองใจ สุดวิไลพร เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๗	นางวรรณิ อินซัน เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๘	นายณพล นพคุณ เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๙	นายธีรจิตร หิมศิริ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๐	นางเมธกา แดงอำพล นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารงานปกครอง กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๑	นายทศพล ศรีเพชรพันธุ์ นักวิชาการคอมพิวเตอร์ชำนาญการ ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารงานปกครอง กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๒	นายธนาพงศ์ แดงหนู เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๓	นายธนากร กันทะ เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๔	นางสาวธัญพร แสนคำวัง เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ สำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๕	นางสาวรศชนก มหาศักดิ์สวัสดิ์ เจ้าพนักงานปกครองปฏิบัติการ กองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง	คณะทำงาน

/ ๒.๑.๑๖ นางสาวนุชสร...

๒.๑.๑๖	นางสาวนุชสรา ทองคง เจ้าหน้าที่ปกครองปฏิบัติงาน สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๗	นางสาวกมลทิพย์ สัมฉาย เจ้าหน้าที่ปกครอง สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๘	นางสาวงามฤดี ล้วนศรีมงคล เจ้าหน้าที่ปกครอง สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง	คณะทำงาน
๒.๑.๑๙	นางสาวสโรชา คำแก้ว เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง	คณะทำงาน และเลขานุการ

๒.๒ หน้าที่

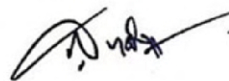
๒.๒.๑ ดำเนินการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเรียบเรียงข้อมูล
ผลการดำเนินงานการจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ด้วยระบบ ThaiQM

๒.๒.๒ จัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารเพื่อขอพระราชทานทูลเกล้า ฯ ถวาย
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ตลอดจนส่งมอบให้แก่หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๒.๒.๓ ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นายสุเทพพงษ์ จุลเจริญ)
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

ThaiQM

ANNUAL REPORT 2022

สรุปผลการดำเนินงาน

“การขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยระบบ ThaiQM ประจำปี 2565”

คณะที่ปรึกษาบรรณาธิการ

นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ

นายแมนรัตน์ รัตนสุคนธ์

ร้อยตำรวจโท ภพชนก ชลาานุเคราะห์

นายสมศักดิ์ เจริญไพฑูรย์

นายบรรจบ จันทรัตน์

นายสมชัย เลิศประสิทธิพันธ์

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

อธิบดีกรมการปกครอง

รองอธิบดีกรมการปกครอง

รองอธิบดีกรมการปกครอง

รองอธิบดีกรมการปกครอง

รองอธิบดีกรมการปกครอง

คณะบรรณาธิการ

นางวชิราพร อมาตยกุล

นางสาวอังคณา ยืนยงพานิช

นางสาวสุนิสา คดีธรรม

นางสาวจุฑามาส อินจาง

นางสาววรรณ เรืองวรรณ

นายพงศ์พันธุ์ เลิศวรสิน

นางสาววรินทร์ ทิพย์คำ

นางวรรณก ไขษีจิววัฒน์

นางสาววันเพ็ญ เกะกั้ง

นางสาวอชิรญาณ์ พิทักษ์ภาพล

นางสาวสุภาลักษณ์ อินทร์ตา

ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงานกรมการปกครอง

ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและประเมินผล

เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ

นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ

เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

เจ้าหน้าที่ปกครอง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

เจ้าหน้าที่ปกครอง

ภาพประกอบกราฟฟิกในเล่ม : Freepik.com

กระทรวงมหาดไทยมุ่งหวังที่จะสร้างรอยยิ้มแห่งความสุข
และส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืนต่อไป

กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กองวิชาการและแผนงาน
ถนนอัษฎางค์ แขวงราชบพิธ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
www.moi.go.th